

V49 119666

การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน
ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ทอ๐๒๑ - คีเฑี - ๕๕๐

ธณัษ บุษยาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
นับวัน.....
วันลงทะเบียน..... ๘ มี.ค. ๒๕๕๙
เลขทะเบียน..... 242880
เลขเรียกหนังสือ..... ๑ 3๙2-๐๙1๙ T 114๓

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

๑๒

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

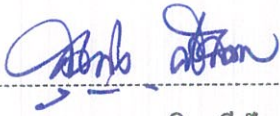
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. ๒๕๕๘

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระของ นายธณัษ บุษยสวน แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(รศ.ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา)

ประธานกรรมการสอบค้นคว้าอิสระ
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

(ผศ.ว่าที่ ร.ต.ดร.อรทัย ชูยกระเดื่อง)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

(ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์

(ผศ.ดร.สนิท ตีเมืองชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน ๒ อ.ค. 2558 พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ผู้ศึกษา : ธนัช บุญสวน

ปริญญา : ร.ม. (รัฐศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ทชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ปัญหาอุปสรรคในการ
ดำเนินงานและแนวทางในการพัฒนาประชากร ได้แก่หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออม
ทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินจำนวน 114 คนเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจก
แจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบล
นาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่
ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และด้านการพึ่งตนเอง
2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน
ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย
3 ลำดับแรกได้แก่สมาชิกขาดความรู้เรื่อง กฎ กติกา ในการบริหารจัดการกลุ่ม สมาชิกกู้เงินไป
ลงทุนประกอบอาชีพแล้วขาดทุน และการถอนเงินฝากประจำของสมาชิก
3. แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก
ได้แก่ กลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับเยาวชน กลุ่มควรจัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมกันแก้ไข
ปัญหา และหน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและเติบโตมากขึ้น

Title : Savings Group Management for Production in HuaHin Village, Nachueak Sub-district, Nachueak District, Maha Sarakham Province

Author : Thanat Boonsuan **Degree :** M. Pol. Sc. (Political Science)

Advisor : Dr.Tatchawat Laosuwun Chairman

Rajabhat Maha Sarakham University, 2015

Abstract

The research aimed to study the current conditions of savings group management for production in HuaHin Village, Nachueak Sub-district, Nachueak District, MahaSarakham Province, to investigate problems of the management for production, and to find useful strategies for the efficient management. The population was 114 family heads of the saving group members in HuaHin Village, Nachueak Sub-district, Nachueak District, Maha Sarakham Province. The instrument was a questionnaire with a .94reliability index. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation.

Results of the research are as follows:

1. The findings showed that the overall saving group management for production HuaHin Village, Nachueak Sub-district, Nachueak District, Maha Sarakham Province was at a high level. The highest rated items of the management was group management. Three high rated items of the management were benefits for community and members, participation and self-sufficiency of the members.
2. The findings also indicated that the three most frequent problems were knowledge of regulations and laws, failure of business management, and closing deposit account.
3. Regarding the strategies for saving group management, the three most frequent strategies are establishing youth funds, organizing meeting for problem solution, and support of government sectors.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่ง จาก ดร.พัชรวัดน์ เหล่าสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา ประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ว่าที่ ร.ต.ดร.อรัญ ชูยกระเดื่อง กรรมการ สอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้การค้นคว้าอิสระนี้มีความสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาขอกราบ ขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดทั้งตำรา ผลงาน และเอกสารวิชาการของ ทุกท่าน ที่ผู้ศึกษาได้นำมาศึกษาก่อให้เกิดแนวคิดอันมีคุณค่าต่อการค้นคว้าอิสระนี้

ขอขอบพระคุณนางปนัดดา แก้วมณีผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนา ชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคามผอ.พิชัย ชุบสุวรรณผู้อำนวยการ โรงเรียน บ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ดร.พนัส โพธิ์ปิตาจารย์คณะ วัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เครื่องมือ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล และข้อเสนอแนะในการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ทุกท่าน ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกและ ตอบแบบสอบถามสำหรับการศึกษา ทำให้การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จสมบูรณ์

ธณัช บุญสวน

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญตารางภาคผนวก	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการศึกษา	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์การศึกษา	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	7
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	24
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	30
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง	35
ข้อมูลทั่วไปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	49
ประชากร	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51

หัวเรื่อง	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	66
สรุปผลการศึกษา	66
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการศึกษา	78
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือ	86
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	92
ประวัติผู้ศึกษา	99

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิตบ้านช่วยห็น ตำบลนาเชือกอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	56
2	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านช่วยห็น ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือกจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม	57
3	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านช่วยห็น ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	58
4	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านช่วยห็น ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	60
5	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านช่วยห็น ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม	61
6	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านช่วยห็น ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	62
7	ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านช่วยห็น ตำบลนาเชือกอำเภอนาเชือกจังหวัดมหาสารคาม	63
8	แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านช่วยห็น ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	64

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

- 1 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยวิเคราะห์ความสอดคล้อง
ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญรอบแนวคิด
ในการศึกษา 87
- 2 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม 91

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมทีละเล็กละน้อยเป็นประจำสม่ำเสมอเรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเอง และครอบครัวเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตรเครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย 4 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดที่ 1 การรวมคนในหมู่บ้าน ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน เป็นการยกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จนจริงแต่ไม่จนน้ำใจ” แนวคิดที่ 2 การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุน โดยรวมกลุ่มออมเงิน แล้วให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนในการประกอบอาชีพ แนวคิดที่ 3 การนำเงินทุนไปใช้ดำเนินการด้วยความขยัน ประหยัด ถูกต้องเพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไรเป็นการสร้างรายได้ให้สมาชิก และแนวคิดที่ 4 การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้สมาชิกจัดตั้งศูนย์สหกิจการตลาด โดยการรวมตัวกันซื้อรวมตัวกันขาย สามารถลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค และปัจจัยการผลิต ได้ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม, 2558 : 1-2)

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตั้งแต่ พ.ศ. 2517 โดยศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มทดลองดำเนินการครั้งแรก 2 แห่ง คือ ที่ตำบลขามเฒ่า อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และที่ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่ เคารพในกฎกติกาที่มาจากข้อตกลงร่วมกัน เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนของตนเองเพื่อจัดสรรผลประโยชน์ และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก ทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพิงแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการฝึกคนให้มีความอดทน มีสัจจะ มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุมีผล มีความเหมาะสม พอประมาณกับตนเองและ

ครอบครัวเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมในหลายๆมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมประชาธิปไตย การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน ภายใต้วิสัยทัศน์กรมการพัฒนาชุมชน “ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง”(สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม. 2558 : 1-2)

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินด่าบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างสูง ทั้งนี้โดยเห็นได้จากที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นมาโดยตลอดนับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2530 โดยมีสมาชิกก่อตั้ง 38 คน มีเงินสัจจะสะสม และหุ้นพิเศษ เมื่อเริ่มก่อตั้ง 475 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 114 ครัวเรือน มีเงินสัจจะสะสมทั้งสิ้น จำนวน 257,500 บาทต่อมาได้มีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด 2 แห่งแห่งแรกก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2533 และแห่งที่สองก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2539 ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 911,271 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,900,000 บาท ในปี พ.ศ. 2535 ได้สร้างปั้มน้ำมันให้บริการแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป มียอดจำหน่ายเฉลี่ยวันละ 18,000 บาทปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 760,000 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 499,017 บาทในปี พ.ศ.2536 ได้จัดตั้งกลุ่มรถไถฟอร์ด ปัจจุบันมีรถไถฟอร์ด จำนวน 2 คัน รถนวดข้าว 1 คัน รายได้ต่อปี จำนวน 1,500,000 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,430,000 บาท ในปี พ.ศ. 2538 ได้จัดตั้งธนาคารข้าว ปัจจุบันมีข้าวเปลือกหมุนเวียน จำนวน 13,000 กิโลกรัมเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 150,000 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 163,000 บาทในปี พ.ศ.2547 ได้จัดตั้งธนาคารชุมชน ให้บริการรับฝากเงินสัจจะและให้สมาชิกกู้ยืมเงิน ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 1,659,979 บาทในปี พ.ศ.2549 ได้จัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 61,747 บาท สินทรัพย์รวม จำนวน 794,480 บาทและในปี พ.ศ.2549 ได้มีการจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชน ให้บริการแก่สมาชิกปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 34,850 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 317,000 บาทการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครือข่าย ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนรวมทุกกิจกรรม จำนวน 4,468,235 บาท สินทรัพย์จำนวน 4,448,754 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 8,916,989 บาทนอกจากนี้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังมีการดำเนินกิจกรรมการให้สมาชิกกู้ยืมเงิน 2 ประเภท คือ การกู้สามัญ และการกู้ฉุกเฉิน

การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ในปี พ.ศ. 2535 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับจังหวัด ในปี พ.ศ. 2544 และได้รับรางวัลชนะเลิศ ประเภท กลุ่ม/องค์การชุมชนแกนหลักสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านดีเด่น (กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดีเด่น) ระดับจังหวัด ในปี พ.ศ.2555 จากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด 486 กลุ่ม ในจังหวัดมหาสารคาม นับได้ว่าเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลการดำเนินงานที่เข้มแข็ง จึงน่าสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก. 2557 : 1-12)

คำถามการศึกษา

1. การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือกจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีอะไรบ้าง
3. แนวทางในการพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านห้วยหินตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการศึกษา

เพื่อให้การศึกษารั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษารั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

บ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามจำนวน4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินตำบลนาเชือกอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ทั้งหมด114ครัวเรือน จำนวน 114 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก. 2557: 2)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บ้านห้วยหิน หมู่ที่ 3 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 114 ครัวเรือน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก. 2557: 2)

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา เดือน มีนาคม พ.ศ.2558- มิถุนายน พ.ศ.2558

กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และแนวทางการพัฒนาระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2552 มาเป็นแนวคิดหลัก และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง มาเป็นแนวคิดสนับสนุน ในการศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในงานพัฒนาเศรษฐกิจชนบทที่กรมการพัฒนาชุมชนสนับสนุนให้ประชาชนในชนบทจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนโดยใช้เงินเป็นสื่อกลาง ด้วยการฝึกให้ประชาชนรู้จักประหยัดและอดออม

แล้วนำมาสะสมรวมกันเป็นกองทุน ในรูปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุนประกอบอาชีพ ใช้จ่ายในยามจำเป็น และการลงทุนในด้านต่างๆ

2. การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง กิจกรรมการพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกิจกรรมของกลุ่ม รวมถึงเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทำให้สามารถเห็นภาพการพัฒนา กลุ่ม กิจกรรม และเครือข่าย ในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม หมายถึง การทำงานภายในกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตอย่างเป็นระบบ โดยมี คณะกรรมการ สมาชิก ที่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ มีการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีสถานที่ทำการ กลุ่มที่มั่นคงถาวรมีระเบียบข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษรและปฏิบัติตาม กลุ่มมีการจัดทำระบบข้อมูล ได้แก่ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนคุมเงินสัจจะ ทะเบียนคุมลูกหนี้ เป็นต้น กลุ่มมีการวิเคราะห์ศักยภาพ สภาพปัญหาและความสามารถในการดำเนินงานของกลุ่มมีการวางแผน การดำเนินงานและนำไปปฏิบัติกลุ่มมีการเชื่อมโยงเงินทุน/ทรัพยากรกับกลุ่ม/องค์กรอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอก กลุ่มมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ และสมาชิก กลุ่มมีการบริหารงานโปร่งใสตรวจสอบได้ มีการจัดทำเอกสารทางการเงิน ครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการรายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี และกลุ่มมีการนำเงินให้สมาชิกกู้และนำเงินไปลงทุนหรือดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก หมายถึง สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการ คิดค้นปัญหาและสาเหตุ วิเคราะห์ปัญหา มีส่วนร่วมในการวางแผน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิก ได้แสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ระเบียบข้อบังคับ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมบริหารงาน มีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ และติดตาม ประเมินผล

2.3 ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มมีจิตสำนึกและ ตื่นตัว มีความสามารถในการออมเงินได้หรือการระดมเงินออมจากสมาชิก มีการเพิ่มขึ้นของ เงินออม มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน หรือมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มให้ เกิดประสิทธิภาพ ด้วยความร่วมมือระหว่างสมาชิกกลุ่มกับคณะกรรมการ มีความรับผิดชอบ ร่วมกัน รวมถึงกลุ่มมีความสามารถในการสร้างเครือข่ายของกลุ่มทั้งในชุมชนและภายนอก ชุมชน

2.4 ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน หมายถึง การจัดระบบการบริการ และสวัสดิการให้แก่สมาชิกและครอบครัว มีการปันผลกำไรและเฉลี่ยคืนให้สมาชิกทุกปี

มีการนำเงินปันผลเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก มีการจัดสวัสดิการแก่ชุมชน จัดสวัสดิการให้สมาชิกและครัวเรือนยากจน หรือผู้ด้อยโอกาส ในชุมชนอย่างทั่วถึง

ประโยชน์การศึกษา

1. ได้ทราบสภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก หน่วยงานหรือองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตและการพัฒนาชุมชน นำไปประยุกต์ ปรับใช้ในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและการพัฒนาชุมชนตามความเหมาะสมต่อไป
2. ได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ได้แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงาน และกำหนดแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่องการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง
5. ข้อมูลทั่วไปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ความเป็นมา

กรมการพัฒนาชุมชน (2552 : 6-50) ได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 โดยศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มทดลองดำเนินการครั้งแรก 2 แห่ง คือ ที่ตำบลขามเฒ่า อำเภอสาร์ภักดิ์ จังหวัดเชียงใหม่ และที่ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์ การเกษตร เครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนมีคุณธรรมมีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของเสียส่วนใหญ่ เคารพในกฎกติกาที่มาจากข้อตกลงร่วมกัน เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนของตนเองเพื่อจัดสรรผลประโยชน์ และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก ทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพิงแหล่งทุนจากภายนอกชุมชนและที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการฝึกคนให้มีความอดทน มีสัจจะ มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงิน

อย่างมีเหตุมีผล มีความเหมาะสม พอประมาณกับตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมประชาธิปไตย การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

ความหมาย

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมทีละเล็กทีละน้อยเป็นประจำสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว

แนวคิด

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เกิดจากแนวคิดที่เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตร เครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตรประกอบด้วย 4 แนวคิด ดังนี้

แนวคิดที่ 1 การรวมคนในหมู่บ้าน ใช้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน เป็นการยกฐานะจากความยากจน อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ”

แนวคิดที่ 2 การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุน โดยการรวมกลุ่มออมเงินแล้วให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนในการประกอบอาชีพ

แนวคิดที่ 3 การนำเงินทุนไปใช้ดำเนินการด้วยความขยัน ประหยัด ถูกต้อง เพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไรเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

แนวคิดที่ 4 การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้สมาชิกมีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดเป็นการรวมตัวกันซื้อรวมตัวกันขาย สามารถลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และปัจจัยการผลิตได้

หลักการ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน บริหารจัดการโดยประชาชนและเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีหลักการ ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม
2. การพึ่งตนเอง ฝึกนิสัยการประหยัด และอดออม โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ
- 3 ประการของชาวชนบท คือ ความซื่อสัตย์ ความทนอด และความอดทน มารวมกันในรูปกลุ่ม ทำให้มีการรวมเงินทุนชุมชนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกหมู่บ้าน
3. หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อให้คนมีคุณธรรม 5 ประการคือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ
4. หลักการควบคุมกันเอง สมาชิกกลุ่มทุกคนจะต้องให้ความสนใจดูแลความเคลื่อนไหว และตรวจสอบซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและเพื่อนสมาชิกให้มีคุณธรรม 5 ประการ
2. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออม จัดตั้งเป็นกองทุน ทำให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมเงิน ไปประกอบอาชีพ หรือใช้จ่ายตามความจำเป็นของครอบครัว และเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจ สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
3. เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตย ก่อให้เกิดความสามัคคี การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของสมาชิก

ประโยชน์ของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ก่อให้เกิดสิ่งดีๆ ทั้งต่อสมาชิกและชุมชนหลายประการ ได้แก่

1. ทำให้รู้จักประหยัด สะสมเก็บออมเงิน
2. ทำให้มีเงินทุน สนับสนุนการประกอบอาชีพ
3. ทำให้สมาชิกรวมน้ำใจ รวมทุนช่วยเหลือ

4. ทำให้รู้จักการแจกแจงการเงิน และรายได้ในครัวเรือน
5. ทำให้มีกองทุนสวัสดิการเพื่อสมาชิก
6. ทำให้เกิดการเรียนรู้สร้างเสริมประสบการณ์เรื่องเงินทุน
7. ทำให้รู้จักร่วมกันรับผิดชอบ และการทำงานเป็นทีม
8. ทำให้รู้จักฝึกกำลังความสามัคคีช่วยเหลือกัน
9. ทำให้มีกองทุนการเงินของชาวบ้านเพื่อการพึ่งตนเองในชุมชน
10. ทำให้สมาชิกมีแหล่งเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ และนำไปใช้ในสิ่งที่จำเป็นสำหรับตนเอง และครอบครัว

เงินทุนของกลุ่ม

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีเงินทุนที่ได้มาจากเงินต่างๆ ดังนี้

1. เงินสะสมสะสม เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่าๆกันทุกเดือน ตามกำลังความสามารถ เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะจ่ายเงินเมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกภาพเท่านั้น โดยกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกในรูปของเงินปันผล
2. เงินสะสมสะสมพิเศษ เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกที่มีเหลือและประสงค์จะฝากไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอนไปใช้ได้ตามความจำเป็น และจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลตามระเบียบของกลุ่ม
3. รายได้อื่นๆ เช่น ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ดอกเบี้ย ผลกำไรจากกิจกรรมการลงทุน
4. เงินอุดหนุน กลุ่มอาจได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ

สมาชิก

ประเภทของสมาชิก มี 3 ประเภท คือ

1. สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลทุกเพศ ทุกวัยภายในหมู่บ้าน หรือตำบล ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
2. สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มอื่นภายในหมู่บ้านหรือตำบลที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะ
3. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ หรือคหบดี ภิภุ สามเณร ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสนใจ และให้การสนับสนุนกลุ่มโดยไม่หวังผลตอบแทน

คุณสมบัติ/คุณลักษณะของสมาชิก

1. เป็นประชาชนทุกเพศ ทุกวัยในหมู่บ้าน ตำบล
2. มีรายได้ และมีความสามารถในการส่งเงินสัจจะสะสมตามกำลังของตน
3. อาศัยอยู่หรือมีที่ทำกินในหมู่บ้าน หรือตำบล
4. มีความสมัครใจและศรัทธาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
5. มีความรับผิดชอบและเสียสละ

หน้าที่ของสมาชิก

1. ส่งเงินสัจจะสะสมเป็นประจำทุกเดือน
2. ส่งคืนเงินกู้ตามกำหนด
3. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
4. เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี
5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
6. ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดีแก่กลุ่ม
7. กำกับ ตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่ม ให้ข้อมูลข่าวสารแก่เพื่อนสมาชิก

การบริหารจัดการกลุ่ม

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชน เพื่อระดมเงินออมของคนในชุมชน ไว้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การบริหารจัดการถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงานของกลุ่มสำหรับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เข้มแข็งและประสบความสำเร็จ ได้ใช้หลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยยึดหลักคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจกัน และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2. วิธีการบริหารจัดการ

- 2.1 ทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ โดยสมาชิกเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ทำหน้าที่บริหารจัดการกลุ่ม

- 2.2 สมาชิกร่วมกันกำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม และสมาชิกปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

2.3 มีการจัดทำบัญชี เอกสาร หลักฐานต่างๆ ของกลุ่มชัดเจนเป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้ ปัจจุบันมีบางกลุ่มใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการลงบัญชี และจัดระบบฐานข้อมูลของกลุ่ม

2.4 คณะกรรมการควรมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง และมีการประชุมใหญ่ สามัญประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

โครงสร้างการบริหารงาน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดำเนินการบริหาร โดยคณะกรรมการบริหารกลุ่ม 4 คณะ ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ จำนวน 5-7 คน ได้จากการที่สมาชิกเลือกตั้งตัวแทน มาเป็นกรรมการประกอบด้วย

1.1 ประธาน มีหน้าที่เป็นประธานการประชุม เป็นผู้ลงนามในเอกสาร หลักฐานการเบิกจ่ายเงินร่วมกับเหรัญญิก เป็นตัวแทนของกลุ่มในการลงนามในเอกสารต่างๆ และหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมอบหมาย

1.2 รองประธาน ทำหน้าที่เมื่อประธานไม่อยู่ หรือ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อประธานมอบหมายให้ทำ

1.3 เหรัญญิก รับผิดชอบทางการเงินและทรัพย์สินของกลุ่ม ลงลายมือชื่อ ในหลักฐานการรับ – จ่ายเงินต่างๆ จัดทำควบคุมดูแลบัญชีของกลุ่มให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็น ปัจจุบัน

1.4 เลขานุการ ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่ม จดรายงานการประชุม เก็บรักษารายงานเอกสารต่างๆ ทำหนังสือเชิญประชุม หนังสือติดต่อประสานงานต่างๆ

1.5 กรรมการร่วมอื่นๆ ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการอำนวยการ โดยรวม คือ พิจารณารับสมาชิก กำหนดประชุม ใหญ่สามัญประจำปี จัดสรรเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิตให้มีประสิทธิภาพ ให้เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก ตลอดจนเป็นตัวแทนของกลุ่มในการ ประสานงานและติดต่อกับองค์กรภายนอก

2. คณะกรรมการเงินกู้ จำนวน 3-5 คน มีหน้าที่ในการพิจารณาคำ ร้องขอกู้เงิน ของสมาชิกว่าจะอนุมัติหรือไม่ การอนุมัติเงินกู้ให้พิจารณาตามแนวทางอันสมควรและยุติธรรม เพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้กู้และกลุ่มเป็นส่วนรวม โดยใช้วิธีพิจารณาตามระเบียบหรือมติที่กำหนดไว้ และต้องคอยสอดส่องดูแลติดตามความเคลื่อนไหวของสมาชิกที่กู้ยืมเงิน รวมทั้งติดตามการนำ

เงินไปใช้จ่าย การเร่งรัดหนี้สิน เยี่ยมเยียนช่วยเหลือให้คำแนะนำ แก้ปัญหาในกรณีสมาชิกมีปัญหาไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้

3. คณะกรรมการตรวจสอบ จำนวน 3-5 คน มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและผลการดำเนินงานของกลุ่ม โดยคณะกรรมการตรวจสอบนี้จะมีบทบาทสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกหรือกลุ่ม โดยส่วนรวมและทุกครั้งที่มีการประชุม หรือมีการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบจะต้องทำบันทึกหรือรายงานเสนอให้คณะกรรมการอำนวยการทราบ

4. คณะกรรมการส่งเสริม จำนวนขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกและระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่กำหนดไว้ คณะกรรมการส่งเสริมมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเช่นกัน เปรียบเสมือนเป็นรากแก้วของกลุ่ม สามารถทำให้กลุ่มเจริญเติบโตหรือหรือล้มเลิกได้ โดยคณะกรรมการส่งเสริมมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 ชักชวนผู้สนใจ และแนะนำ ให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม

4.2 ส่งเสริมให้การศึกษา ฝึกอบรม จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่สมาชิก ทั้งสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่ รวมทั้งเผยแพร่ให้ผู้สนใจอื่นๆ ทราบถึงแนวคิด หลักการดำเนินงานของกลุ่ม รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มและผู้สนใจทราบความเคลื่อนไหวของกลุ่มอยู่เสมอ

4.3 ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้วิธีการบริหารจัดการใหม่ๆ ที่เอื้อประโยชน์แก่สมาชิกและกลุ่ม

4.4 ออกเยี่ยมเยียนสมาชิก เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกตามโอกาสอันสมควร

4.5 ประสานงานระหว่างกลุ่มกับสมาชิก และสมาชิกกับสมาชิกให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เมื่อกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการออมเงินได้มากพอสมควร กลุ่มสามารถนำเงินทุนมาดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของสมาชิกและชุมชน ตลอดจนการพัฒนา กลุ่ม ในกิจกรรมด้านต่างๆ ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ โดยการนำเงินทุนของกลุ่มให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบ อาชีพเช่น ค้าขาย การเกษตร อุตสาหกรรมในครัวเรือน ฯลฯ

2. ด้านสวัสดิการต่างๆ กลุ่มสามารถจัดสรรผลกำไรของกลุ่มเพื่อจัดเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกเช่น ทุนการศึกษา ชดเชยค่ารักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ สาธารณภัย ประกันชีวิต สาธารณประโยชน์สงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

3. ด้านการพัฒนาธุรกิจของชุมชน ดำเนินกิจกรรมที่สามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เป็นการฝึกการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังให้มีกำไรเพื่อนำไปปันผลเฉลี่ยคืนและจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ปืมน้ำมัน โรงสีข้าว โรงงานน้ำดื่มลานตากผลผลิต แปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

4. ด้านการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิก โดยจัดฝึกอบรม สัมมนา จัดเวทีประชาคมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกของกลุ่ม

การส่งเงินสัจจะ

การส่งเงินสัจจะสะสม ควรกำหนดให้สมาชิกส่งในจำนวนวงเงินตามกำลังความสามารถของตนเองและส่งในจำนวนเท่าๆกันทุกเดือนจนครบปีบัญชี เพื่อเน้นความมีสัจจะและสร้างวินัยแก่สมาชิกกลุ่มหากต้องการเพิ่มหรือลดวงเงินสัจจะควรเริ่มในเดือนแรกของปีบัญชี และควรกำหนดวงเงินสูงสุดในการส่งสัจจะสะสมหรือเงินสัจจะสะสมพิเศษไว้เพื่อป้องกันมิให้ผู้ใดมาแสวงหาผลประโยชน์จากการปันผลหรือดอกเบี้ยจากกลุ่ม

การกู้ยืมเงิน

การบริการเงินกู้ให้แก่สมาชิก เพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ และแก้ปัญหาเร่งด่วน หรือความเดือดร้อนของสมาชิก คณะกรรมการควรกำหนดหลักเกณฑ์การกู้ในระเบียบข้อบังคับให้ชัดเจน และการพิจารณาเงินกู้ต้องให้เป็นไปตามระเบียบและมีความเหมาะสมกับเหตุผลความจำเป็นที่สมาชิกขอกู้เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกเป็นหนี้เกินความจำเป็นหรือเกินกำลัง

การจัดทำทะเบียน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรมีการจัดทำทะเบียนต่างๆ เพื่อใช้ควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม ควรประกอบด้วย

1. ทะเบียนสมาชิก
2. ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม/เงินสัจจะสะสมพิเศษ
3. ทะเบียนคุมหนังสือเงินกู้
4. ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้

5. สมุดบันทึกการประชุม
6. ทะเบียนคณะกรรมการ
7. เอกสารหลักฐานอื่นๆตามความเหมาะสม

การจัดทำบัญชีกลุ่ม

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงิน จึงมีความจำเป็นต้องมีการจัดทำบัญชีที่เป็นเอกสารหลักฐานสำหรับใช้ควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่ม ทำให้ทราบสถานะการเงินของกลุ่มว่าเป็นอย่างไร มีกำไรหรือขาดทุน หรือมีความก้าวหน้าหรือไม่ สามารถใช้ในการตรวจสอบเงินสดกับยอดคงเหลือในบัญชีว่า ถูกต้องหรือไม่ มีข้อผิดพลาดอย่างไร เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน ซึ่งบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดทำ ประกอบด้วย

1. บัญชีเงินสด – เงินฝากธนาคาร (ส.)
2. บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)
3. บัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน (จ.)
4. งบกำไร – ขาดทุน
5. งบดุล

1. บัญชีเงินสด เป็นบัญชีที่รวมบัญชีเงินสด และเงินฝากธนาคารไว้ด้วยกัน ใช้ชื่อ บัญชีว่า “บัญชีเงินสด-เงินฝากธนาคาร” ใช้อักษรย่อว่า “ส.” เป็นบัญชีที่ใช้ลงรายการที่มีการ เคลื่อนไหวทุกรายการเมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสด

2. บัญชีรายวันรับ ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีรายได้และหนี้สิน” ใช้อักษรย่อว่า “ร” เป็นบัญชีแยกประเภทใช้สำหรับบันทึกรายการรับทุกประเภท ซึ่งแยกเอาเฉพาะรายการรับเงิน จากบัญชีเงินสดมาลงในบัญชีเล่มนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยแยกประเภทรายรับไว้เป็นช่องๆ ตามประเภทของรายการ เมื่อรับเงินประเภทใดให้นำจำนวนเงินลงในช่องรายได้นั้นๆ ซึ่งจะ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) รายได้ เป็นรายได้ที่เกิดจากการดำเนินงานของกลุ่ม ได้แก่ ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ดอกเบี้ยเงินกู้ เงินบริจาค ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เป็นต้น 2) หนี้สินเป็น การรับเงินอันก่อให้เกิดเป็นหนี้สินของกลุ่ม เนื่องจากรายได้ที่ได้รับนี้ กลุ่มมีภาระที่ต้องจ่ายคืน ให้กับเจ้าของเงิน เมื่อครบกำหนด หรือเมื่อพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ได้แก่ เงินสัจจะสะสม เงินสัจจะสะสมพิเศษ เงินกู้ธนาคาร เป็นต้น 3) ทุน ช่องนี้ใช้สำหรับบันทึกเงินทุนต่างๆ ที่กลุ่ม ได้กันไว้จากกำไรสุทธิ ได้แก่ ทุนสำรอง ทุนสาธารณะ ทุนขยายงาน เงินทุนของกลุ่ม เป็นต้น

3. บัญชีรายวันจ่าย ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน” ใช้อักษรย่อว่า “จ” เป็นบัญชีแยกประเภทเช่นกัน ใช้สำหรับบันทึกรายการจ่ายเงิน ซึ่งแยกเฉพาะรายจ่าย จากบัญชีเงินสดมาลงในบัญชีเล่มนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยแยกประเภทรายจ่ายเป็นช่อง เช่นเดียวกับรายรับ เมื่อจ่ายเงินประเภทใดให้นำจำนวนเงินที่จ่าย ลงในช่องรายจ่ายนั้นๆ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 รายจ่าย เป็นรายจ่ายอันเกิดจากการดำเนินงานของกลุ่ม ได้แก่ ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ค่าพาหนะ ดอกเบี้ยเงินฝากของสมาชิก ดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคาร เงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน ฯลฯ

3.2 ทรัพย์สิน เป็นรายจ่ายที่มีได้จ่ายขาด แต่เป็นการจ่ายเงินซึ่งกลุ่มจะได้รับเงินส่วนนี้กลับคืนเมื่อครบกำหนด หรือเป็นการจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินอื่นๆ ได้แก่ จ่ายเงินให้สมาชิก (ลูกหนี้จากการกู้ยืมเงินกู้สามัญ กู้ฉุกเฉิน) การนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมของกลุ่ม การจ่ายเงินซื้อทรัพย์สินต่างๆ เป็นต้น

4. งบกำไร-ขาดทุน นอกจากบัญชีหลัก 3 เล่ม ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องมีการจัดทำงบกำไร-ขาดทุน เพื่อหากำไรสุทธิประจำปี หรือหากำไรสุทธิของการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยปกติจะจัดทำเป็นประจำ ทุกสิ้นเดือน หรือทุกสิ้นปี (31 ธันวาคม) ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละกลุ่ม เพื่อจะทำให้ทราบสถานะทางการเงินของกลุ่มว่ามีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร มีรายได้ รายจ่ายประเภทใดบ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้ารายได้มากกว่ารายจ่าย แสดงว่ากลุ่มมีกำไร แต่ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายได้แสดงว่าขาดทุน

5. งบดุล หมายถึง งบการเงินที่แสดงให้กลุ่มทราบว่า ณ วันใดวันหนึ่ง ซึ่งโดยปกติจะจัดทำ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี (31 ธันวาคม) ว่ากลุ่มมีทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนประเภทใดบ้าง จำนวนเงินเท่าใด ถ้าทรัพย์สินมีจำนวนมากกว่าหนี้สินและทุน แสดงว่ากลุ่มมีกำไร แต่ถ้าหนี้สินและทุนมีมากกว่าทรัพย์สินแสดงว่าขาดทุน

ประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

การจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยให้ทราบผลการดำเนินงานว่ามีกำไรหรือขาดทุน
2. ช่วยให้ทราบฐานะการเงินของกิจการ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง
3. ช่วยในการแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ในการดำเนินงาน

ดำเนินงาน

4. ช่วยตรวจสอบตัวเงินกับยอดคงเหลือในบัญชีว่าถูกต้องหรือผิดพลาดอย่างไร

5. ช่วยในการวิเคราะห์หาค่าความ เปรียบเทียบผลกระทบ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เพื่อใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ และการพัฒนาของกลุ่ม

การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

การจัดสรรผลกำไรสุทธิประจำปี มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานงานกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพราะเป็นการจัดการผลประโยชน์ให้กับกลุ่มและสมาชิก โดยกลุ่มจะจัดสรรผลกำไรตามประเภทและสัดส่วนที่ระเบียบข้อบังคับกลุ่มกำหนดซึ่งควรประกอบด้วย

1. ปันผล
2. เหลือคืน
3. งบดำเนินงาน
4. ทุนสำรอง
5. ทุนสาธารณะ
6. ทุนจัดสวัสดิการ
7. อื่นๆ ตามมติที่ประชุมใหญ่

การเก็บรักษาเงินของกลุ่ม

กรมการพัฒนาชุมชน มีแนวทางและคำแนะนำแก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้นำเงินสัจจะสะสม เงินชำระเงินกู้หรือเงินรับอื่นๆ จากสมาชิกในแต่ละเดือน โดยให้นำฝากธนาคารก่อนที่จะปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม ซึ่งแนวทางดังกล่าวกลุ่มอาจจะเห็นว่าเป็นการไม่สะดวก ยุ่งยาก เสียเวลา แต่การนำเงินเข้าธนาคารทุกครั้งที่มีการรับเงิน - จ่ายเงิน จะมีข้อดี ดังนี้

1. เป็นการป้องกันปัญหาการทุจริตของกลุ่ม เพราะว่า ถ้ากลุ่มใดที่เก็บเงินสัจจะแล้วให้เหรียญหรือคณะกรรมการถือเงินสด อาจเกิดความเสี่ยงที่กรรมการจะนำเงินไปใช้ส่วนตัว ซึ่งเป็นกรณีปัญหาการร้องเรียนส่วนใหญ่ และกว่าสมาชิกจะได้เงินคืนต้องมีการฟ้องร้องดำเนินคดี ดังนั้น การนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคารจึงเป็นการป้องกันไว้ก่อน ดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาแล้วมาแก้ไขในภายหลัง

2. สะดวกต่อการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี เพราะถ้าเงินสัจจะสะสมที่เก็บจากสมาชิกฝากเข้าบัญชีธนาคารทุกครั้ง จะทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำบัญชี บันทึกในระบบบัญชีต่างๆ ของกลุ่มได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทำให้สามารถตรวจสอบบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

ข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการระดมเงินออมที่ริเริ่มโดยประชาชน ปัจจุบันจึงไม่มีกฎหมายที่บังคับใช้โดยตรง ดังนั้น เพื่อไม่ให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นองค์กรการเงินนอกระบบที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 (ปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551) กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้ทำข้อตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทยโดยมีข้อห้าม คือ

1. ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม
2. ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกที่มีใช้สมาชิกกลุ่มกู้
3. ห้ามคิดดอกเบี้ยเงินกู้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ปัจจุบันร้อยละ 15 ต่อปี

แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน (2552 :51-71) การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไปสู่ความเข้มแข็ง กรมการพัฒนาชุมชนได้ใช้กรอบเกณฑ์ประเมินการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่ม ซึ่งเมื่อมีการประเมินผลตามเกณฑ์ชี้วัดแล้วมีประเด็นใดที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์หรือต้องปรับปรุงแก้ไข กลุ่มก็จะต้องนำมาวางแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนากลุ่ม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

โครงสร้างและกระบวนการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้า ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตประสบผลสำเร็จ เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 การได้มาของคณะกรรมการ

1.1.1 กำหนดให้มีคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งจากสมาชิก ไว้ในระเบียบกลุ่ม

1.1.2 จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่สมาชิกในเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

1.1.3 มีการประกาศรับสมัครให้สมาชิกเข้ามาเป็นคณะกรรมการ

1.1.4 จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่มตามวาระที่กำหนด

1.2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบคณะกรรมการ

- 1.2.1 มีการทบทวนและให้ความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่แก่คณะกรรมการ
 - 1.2.2 มีการประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรวมทั้งการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการให้ชัดเจน
 - 1.2.3 ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการกลุ่มให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน โดยการเปิดโอกาสให้กรรมการทุกคนเลือกดำรงตำแหน่งได้ตามความถนัดหรือตามความสามารถ
 - 1.2.4 กำหนดให้กรรมการแต่ละคนสรุปผลการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในการประชุมแต่ละครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการสามารถตรวจสอบตนเองว่าได้ทำงานตามหน้าที่หรือไม่
 - 1.2.5 มีการจัดศึกษาดูงานกลุ่มอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการบริหารงานของคณะกรรมการ
 - 1.2.6 เปิดโอกาสให้คณะกรรมการหมุนเวียนเข้าฝึกรอบรม สัมมนาเรื่องบทบาทหน้าที่โดยให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสหมุนเวียนเข้าร่วมอย่างทั่วถึง
- ## 1.3 การประชุมคณะกรรมการ
- 1.3.1 กำหนดการประชุมของคณะกรรมการไว้ในระเบียบ/ข้อตกลงของกลุ่มให้ชัดเจน
 - 1.3.2 มีการกำหนดแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการ โดยเผยแพร่ให้สมาชิกทราบ
 - 1.3.3 กำหนดให้คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินงานให้สมาชิกทราบในการประชุม
- ## 1.4 จำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 1.4.1 คณะกรรมการกลุ่มประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อจูงใจให้ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม
 - 1.4.2 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ผลงานของกลุ่มในวันสำคัญหรือเทศกาลสำคัญของชุมชน โดยใช้กลยุทธ์สมาชิกบอกต่อสมาชิก เพิ่มจำนวนสมาชิกให้มากขึ้น
- ## 1.5 การส่งเงินสัจจะสะสม

1.5.1 คณะกรรมการกลุ่มชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิก เพื่อให้เห็นความจำเป็น/ความสำคัญของการส่งเงินสัจจะสะสมให้ตรงตามกำหนดเวลา

1.5.2 กำหนดมาตรการในการส่งเงินสัจจะสะสมของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และมีการดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจัง เช่น หากขาดส่งเงินสัจจะติดต่อกันเกิน 3 เดือน จะไม่มีสิทธิกู้ยืมเงินในปีนั้น

1.5.3 ประชาสัมพันธ์ย้ำเตือนการส่งสัจจะก่อนวันกำหนดส่ง 1-2 วัน เพื่อป้องกันสมาชิกลืมส่งเงินสัจจะสะสม

1.5.4 กลุ่มต้องกำหนดวัน เวลา สถานที่ เก็บเงินสัจจะสะสมให้ชัดเจน และควรจัดเก็บให้เสร็จภายใน 1 วัน

1.6 การส่งคืนเงินกู้

1.6.1 คณะกรรมการกลุ่มทำความเข้าใจในเรื่องความจำเป็น/ความสำคัญของการส่งคืนเงินกู้ให้ตรงเวลา

1.6.2 กำหนดมาตรการในการส่งคืนเงินกู้ไว้ในระเบียบกลุ่มและดำเนินการตามมาตรการ อย่างจริงจังเช่น หากส่งเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด จะตัดสิทธิ์การรับสวัสดิการหรือวงเงินกู้ครั้งต่อไปลดลง เป็นต้น

1.6.3 กำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้แก่สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรงตามเวลา เป็นต้น

1.7 การเพิ่มวงเงินสัจจะสะสมในแต่ละปี

1.7.1 จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนในเรื่องสถานการณ์การออมในชุมชน และแนวทางส่งเสริมการออมในชุมชน หรือจัดกิจกรรมรณรงค์การออม

1.7.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมโดยกำหนดแนวทางการส่งเสริม (Promotion) ให้กับสมาชิกที่เพิ่มวงเงินสัจจะ เช่น การได้ส่วนลดมากขึ้นเมื่อซื้อสินค้าในศูนย์สาธิตการตลาด การได้รับส่วนลดดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

1.8 ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

1.8.1 กลุ่มทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์/เป้าหมายของกลุ่มแก่สมาชิก ก่อนการร่างระเบียบผ่านทางเวทีประชาคม

1.8.2 กลุ่มมีการร่างระเบียบ โดยกำหนดเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

1.8.3 มีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม เป็นลายลักษณ์อักษรและเผยแพร่ให้สมาชิกทราบ

1.8.4 มีการทบทวน/ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.9 การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ

กลุ่มกำหนดมาตรการในการบังคับใช้ระเบียบโดยการกำหนดบทลงโทษและการให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจ

1.10 ทะเบียนข้อมูลกลุ่ม ได้แก่ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนครุภัณฑ์ ฯลฯ

1.10.1 กลุ่มกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำทะเบียนข้อมูลของกลุ่มให้ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

1.10.2 กลุ่มมีการตรวจสอบทะเบียนข้อมูลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

1.11 การประชุมใหญ่สามัญประจำปี

1.11.1 กลุ่มจัดให้มีการประชุมสามัญประจำปี และมีการรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ให้ที่ประชุมรับทราบ

1.11.2 กำหนดมาตรการจูงใจให้สมาชิกเข้าร่วมประชุม เช่น การจับฉลากของขวัญ การแจกรางวัลแก่สมาชิก เป็นต้น

1.11.3 มีการบันทึกการประชุมและให้สมาชิกลงลายมือชื่อไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

1.12 สถานที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.12.1 กลุ่มอาจขอใช้สถานที่ส่วนรวมของชุมชนเป็นสถานที่ทำการกลุ่ม เช่น ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ศาลาเอนกประสงค์ ฯลฯ

1.12.2 กลุ่มมีการประสานกับ อบต. หรือภาคีการพัฒนาอื่นๆ เพื่อจัดหาที่ดินหรือขอสนับสนุนงบประมาณสร้างที่ทำการกลุ่มที่ถาวร

1.12.3 กลุ่มพิจารณาจัดหาสถานที่หรือจัดสร้างที่ทำการกลุ่มเอง

1.13 การดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

1.13.1 กลุ่มจัดให้มีการศึกษาดูงาน การดำเนินธุรกิจของกลุ่มอื่นๆ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่นๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดแนวคิดในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

1.13.2 คณะกรรมการศึกษารูปแบบ/แนวทางการทำธุรกิจของกลุ่ม ตลอดจนข้อดี ข้อเสีย หรือผลกระทบที่จะเกิดกับกลุ่มและสมาชิก

1.13.3 คณะกรรมการนำ รูปแบบ/แนวทางการทำธุรกิจกลุ่ม เข้าสู่ที่ประชุม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

1.13.4 กลุ่มมีการจัดทำแผนธุรกิจ และมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

1.13.5 มีการดำเนินงานธุรกิจของกลุ่มตามแผนที่วางไว้อย่างรอบคอบ

1.13.6 มีการทบทวน ประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

1.13.7 มีการนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ การเพิ่มช่องทางการตลาด เป็นต้น

1.13.8 มีการพัฒนาต่อยอดธุรกิจของกลุ่ม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มและสมาชิก

1.14 การเชื่อมโยงเงินทุนทรัพยากรกับกลุ่ม/องค์กรอื่นๆ

1.14.1 กลุ่มจัดส่งผู้แทนเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกครั้งที่มีการจัดเวทีตามที่ต่างๆ

1.14.2 กลุ่มเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ระดับต่างๆ และสมาชิกเครือข่ายกองทุนชุมชน

2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

การบริหารเงินทุนและทรัพยากร เป็นกิจกรรมหลักของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่จะต้องบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากรให้มีผลกำไรและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มและสมาชิก ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

2.1 การจัดทำ เอกสารทะเบียน บัญชี และหลักฐานทางการเงิน

2.1.1 เพิ่มทักษะในการจัดทำเอกสารทะเบียน บัญชีและหลักฐานทางการเงินแก่ผู้รับผิดชอบให้มีความรู้ความชำนาญ เช่น ส่งเข้าอบรมตามที่หน่วยงานจัดขึ้น

2.1.2 กำหนดให้มีการจัดทำเอกสารทะเบียน บัญชี หลักฐานการเงินให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

2.1.3 กำหนดให้มีการตรวจสอบเอกสาร/หลักฐานการเงินอย่างสม่ำเสมอตามวาระที่กำหนด

2.2 การเก็บรักษาเงิน

2.2.1 สร้างความเข้าใจที่ชัดเจนแก่สมาชิกถึงความจำเป็น/ประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำเงินของกลุ่มเข้าฝากในสถาบันการเงิน

2.2.2 กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการนำเงินของกลุ่มเข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ไว้ในระเบียบของกลุ่มและกำกับดูแลให้ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติทุกครั้ง

2.2.3 ประธานเจ้าหน้าที่สถาบันการเงินในพื้นที่ให้ช่วยอำนวยความสะดวก ในการนำฝากเงิน เช่น ส่งเจ้าหน้าที่มารับฝากถึงสถานที่ตั้งกลุ่มในวันส่งเงินสัจจะ เป็นต้น

2.3 การรายงานสถานะทางการเงิน

2.3.1 กำหนดเรื่องการตรวจสอบบัญชี/หลักฐานการเงินของกลุ่มไว้ในระเบียบกลุ่ม โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบอย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

2.3.2 กำหนดแผนการตรวจสอบ และดำเนินการตรวจสอบตามแผนที่กำหนดไว้และเชิญเจ้าหน้าที่เข้าร่วมตรวจสอบ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.3.3 มีการจัดทำผลการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบเพื่อรายงานให้คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกได้ทราบถึงฐานะทางการเงินของกลุ่มในที่ประชุม

2.4 การตรวจสอบบัญชี/หลักฐานทางการเงิน

2.4.1 มีการรายงานสถานะทางการเงินของกลุ่มในที่ประชุมสมาชิกทุกครั้ง

2.4.2 ดัดประกาศเอกสารรายงานสถานะทางการเงินไว้ ณ ที่ทำการกลุ่มรวมทั้งการ รายงานผ่านสื่อต่างๆ ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว

2.4.3 รายงานสถานะทางการเงินให้อำเภอรอบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจะต้องมีการพัฒนาทั้งคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อให้มีความรู้ในการบริหารจัดการ และมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานกลุ่ม มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 เข้าร่วมการฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำ แผนธุรกิจ แนวทางการพัฒนากลุ่ม การทำธุรกิจกลุ่ม เป็นต้น

3.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/กองทุนอื่นๆ หรือเครือข่ายอื่นๆ

3.3 จัดฝึกอบรม/ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก

3.4 จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพ และส่งเสริมอาชีพเสริมแก่สมาชิก

3.5 ส่งเสริมคณะกรรมการและสมาชิกดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ส่งเสริมการออม ส่งเสริมจัดทำบัญชีครัวเรือน จัดกิจกรรมเพื่อให้ลด ละ เลิก

4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

4.1 การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

4.1.1 มีการกำหนดการจัดสรรผลกำไรไว้ในระเบียบของกลุ่ม และมีการจัดสรรตามที่กำหนด

4.1.2 แจกจ่ายการจัดสรรผลกำไร ในที่ประชุมให้สมาชิกทราบอย่างเปิดเผย และทั่วถึง

4.2 การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน

4.2.1 กำหนดการจัดสวัสดิการไว้ในระเบียบของกลุ่มอย่างชัดเจนและจัดสรรตามที่กำหนด

4.2.2 กลุ่มจัดกิจกรรมการให้สวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มอย่างเสมอภาค เป็นธรรม

4.2.3 ควรจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมอย่างน้อย 3 อย่าง เช่น ชดเชยค่ารักษาพยาบาล สงเคราะห์ผู้สูงอายุ/ผู้ด้อยโอกาส ฌาปนกิจศพ ทุนการศึกษา สาธารณะ ประโยชน์ เป็นต้น

4.2.4 ประสานหน่วยงาน องค์กรพัฒนา เพื่อขอสนับสนุนเงินในการจัดสวัสดิการ เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

สรุป การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์หลักสำคัญ 3 ประการคือ เพื่อพัฒนาคน พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและพัฒนาสังคม โดยมีหลักการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 4 ประการ คือ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ การพึ่งตนเอง หลักคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทำให้สมาชิกและชุมชนได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน รู้จักการประหยัด เก็บออมเงิน มีเงินทุน สนับสนุนการประกอบอาชีพ มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการเพื่อสมาชิกและชุมชน ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งต่อไป

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ความหมายการบริหารจัดการ

สมพงษ์ เกษมสิน ; (อ้างถึงใน สุดใจ กรองทอง.2553 :24) การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำทรัพยากรด้านการบริหาร มาประกอบตามกระบวนการบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

Kats and Rosenzweig,1980. ; (อ้างถึงใน สุดใจ กรองทอง. 2553 : 24) กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นการร่วมมือและประสานงานกันระหว่างมนุษย์และทรัพยากรทางวัตถุอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อื่นๆ ที่ตั้งไว้และปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ มนุษย์ที่พร้อมปฏิบัติงานเทคโนโลยีในการดำเนินงานและองค์การที่จะดำเนินการ

สุดใจ กรองทอง (2553 :24) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การทำกิจกรรมตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน โดยคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพเข้ามาช่วยและการบริหารจะต้องประกอบด้วย การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แน่นอน การมีทรัพยากรในการบริหารและมีการประสานงานระหว่างกันหรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2543 : 13) กล่าวไว้ว่า การจัดการหรือการบริหาร หมายถึง ศิลปะในการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารขององค์กร ในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุมกิจกรรมให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพที่สุด

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง ศิลปะในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ภายใต้ข้อจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการบริหาร

โดยทั่วไปในการบริหารจำเป็นต้องมีทรัพยากรการบริหารหรือเป็นปัจจัยทางการบริหารซึ่งเรียกว่า 4's M ประกอบด้วย

1. Man (คน)
2. Money (เงิน)
3. Material (วัสดุสิ่งของ)
4. Management (การจัดการ)

Henry Fayol ; (อ้างถึงใน ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ.2540 :100-101) กล่าวว่าการบริหารควรจะมีหลักในการบริหารองค์การซึ่งประกอบด้วย

การวางแผน (Planning) คือ การคาดการณ์ล่วงหน้าต่อสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อการทำงานและต้องมีแนวทางในการปฏิบัติไว้เพื่อใช้ได้ในอนาคต

1. การจัดการองค์การ (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างของงานต่างๆ ขึ้นรวมทั้งกำหนดหน้าที่ไว้ด้วยเพื่อให้คนทำงานปฏิบัติงานในแนวทางที่เหมาะสม

2. การสั่งการ (Commanding) คือ การที่ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งการให้เป็นไปด้วยความยุติธรรม มีการลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาได้เมื่อหย่อนประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงงานในองค์การให้อยู่ในลักษณะที่เหมาะสมไม่ขัดแย้งกัน โดยมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน

3. การประสานงาน (Coordinating) คือ ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้มุ่งจุดหมายเดียวกัน

4. การควบคุม (Controlling) คือ การกำกับดูแลให้กิจการต่างๆ ที่กระทำลงไปให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ตั้งแต่ต้นโดยไม่ผิดพลาด

นอกจากนี้ Fayol ได้คิดค้นและพัฒนาหลักการ 14 ข้อ ซึ่งเขาเรียกว่า “หลักการจัดการ” (A principle of management) ขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งเขาแนะนำว่าควรใช้หลักการนี้อย่างยืดหยุ่น ความท้าทายจึงอยู่ที่ว่าผู้บริหารควรจะใช้หลักการเหล่านี้เมื่อใด และอย่างไร รายละเอียดของหลักการทั้ง 14 ข้อ มีดังนี้

1. หลักการแบ่งงานกันทำ
2. หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
3. หลักระเบียบวินัย
4. หลักการมีเอกภาพของผู้บังคับบัญชา
5. หลักการมีจุดร่วมเดียวกัน
6. หลักผลประโยชน์ส่วนร่วมเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว
7. หลักผลประโยชน์ตอบแทน
8. หลักรวมอำนาจ
9. หลักการมีสายการบังคับบัญชา
10. หลักระเบียบ
11. หลักความเสมอภาค

12. หลักเสถียรภาพของการทำงาน

13. หลักความคิดริเริ่ม

14. หลักความสามัคคี

Taylor ; (อ้างถึงใน วาสนา ศิริวงศ์. 2556: 11) ได้เสนอหลักการบริหาร ดังนี้

1. หลักเรื่องเวลา

2. หลักเรื่องการกำหนดหน่วยค่าจ้าง

3. หลักการแยกงานวางแผนออกจากงานปฏิบัติ

4. หลักการทำงานโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

5. หลักการควบคุมโดยฝ่ายบริหาร

6. หลักการจัดระเบียบการปฏิบัติงาน

Luther and Lyndaall ; (อ้างถึงใน วาสนา ศิริวงศ์. 2556: 11-12) ทฤษฎีการจัดองค์การ โดยใช้อักษรย่อว่า POSDCORB โดยมีกิจกรรมการบริหารอยู่ 7 ประการ คือ

Planning คือ การวางแผนล่วงหน้า

Organizing คือ การจัดองค์การ

Staffing คือ การบริหารงานบุคคล

Directing คือ การอำนวยการ

Coordinating คือ การประสานงานด้านต่างๆ

Reporting คือ การรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์การ

Budgeting คือ การงบประมาณ

Deming Cycle ; (อ้างถึงใน วาสนา ศิริวงศ์. 2556 :12) หลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร ได้แก่

P (Plan) คือ การวางแผนปฏิบัติงาน

D (Do) คือ การลงมือปฏิบัติตามแผน

C (Check) คือ การตรวจสอบกับแผน

A (Action) คือ การแก้ไขปรับปรุงทำให้เกิดการวางแผนใหม่

ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สมยศ นาวิการ ; (อ้างถึงใน สุดใจ กรองทอง. 2553 : 25) กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญ

ของบุคคลในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้อยู่ได้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ

ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย ; (อ้างถึงใน สุคใจ กรองทอง. 2553:26) ระบุว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ การบริหารแบบนี้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของระหว่างบุคคล

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนร่วมในความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการเสนอความคิดเห็น โดยการใช้ความคิดที่สร้างสรรค์ ใช้ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญที่มี เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินกิจกรรม และร่วมรับผลประโยชน์

ความสำคัญการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สมพงษ์ เกษมสิน ; (อ้างถึงใน สุคใจ กรองทอง. 2553 :26) กล่าวไว้ว่า สาธารณะสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย สาธารณะสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็น
 2. การมีส่วนร่วมให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย
 3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- ลักษณะของงานที่จะใช้วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1. ลักษณะของงานที่เกี่ยวกับคุณภาพ
2. เป็นการแก้ปัญหา
3. เป็นการเสนอแนะ
4. ควรมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

5. ใช้ระบบการประชุมหรือระบบคณะกรรมการ
6. เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยพฤติกรรมคือคนต้องเข้าใจความสำคัญของกลุ่ม
7. ใช้ระบบการติดต่อสื่อสารสองทาง
8. ใช้ระบบให้มีกลุ่มในการทำงานรับผิดชอบร่วมกัน
9. การใช้ระบบการให้รางวัล
10. ผู้บังคับบัญชาเปิด โอกาสให้คนในองค์การมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ ความสำเร็จขององค์กรที่ยั่งยืน เกิดขึ้นได้โดยการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ ด้วยตนเองโดยตรง

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization ; อ้างถึงใน สุดใจ กรองทอง. 2553:27) เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นขั้นตอนแท้จริงที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและการประเมินผลและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย
 2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและการบริการ
 3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการนำเอากิจกรรมมาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม
 4. การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายจากชุมชนในพื้นที่ที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมหรือวัตถุก็ได้
 5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
 7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
 8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป
- สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม คือ การบริหารองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการได้รับประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อม เสนอความคิดเห็นโดยใช้ความคิดที่สร้างสรรค์ ใช้ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญที่มีเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ ด้วยตนเองโดยตรง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายการมีส่วนร่วม

อคิน รพีพัฒน์ ; (อ้างถึงใน อติศร พูลทรัพย์. 2555 : 7) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า ให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ทำทุกอย่าง ไม่ใช่เรากำหนดไปแล้วว่าให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมใน เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องขอประชาชน ที่คิดขึ้นมา คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็งของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2551 : 16) ได้ให้คำจำกัดความว่า การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 มิติด้วยกัน คือ มิติที่หนึ่งคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าอะไรควรทำและไม่ควรทำอะไร มิติที่สองมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาการลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจและ มิติที่ 3 คือ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และยังคงกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมอีก ประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงกระบวนการที่ให้ประชาชนไม่ว่าปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยร่วมกันคิด ร่วมลงมือปฏิบัติการ ร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์และร่วมในการติดตามและประเมินผล

พูนสวัสดิ์ นาทองคำ ; (อ้างถึงใน ราตรี เสาศิลา. 2554 : 35) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของประชาชน ซึ่งเกิดขึ้นจากความต้องการหรือความพอใจที่จะดำเนินกิจกรรมร่วมกันและได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การมีส่วนร่วมกันค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา คิดและเสนอแนวทางดำเนินงาน รับ ผลประโยชน์และติดตามหรือประเมินผลเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดที่จะเกิดกับประชาชนและนำไปสู่การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการตลอดจนก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชนส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป็นไปตามแผนงานหรือ โครงการที่ได้กำหนดไว้

กานต์ ล้วนแก้ว (2552 : 9) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมมือ ร่วมป้องกัน ร่วมแก้ไขในปัญหาและกิจกรรมต่างๆที่ชุมชนมีอยู่โดยความพร้อมเพรียงกัน และเป็นการกระทำที่มีจุดประสงค์ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในกิจกรรม หรือชุมชนที่ตัวเองอาศัยอยู่

จิตรานาคี (2555 : 8) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และประสิทธิผล เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการได้หรืออีกนัยหนึ่ง การมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ กระบวนการที่ต้องการให้ประชาชนทั้งระดับบุคคลและกลุ่มในชุมชนเข้าไปรับผิดชอบการดำเนินงานต่างๆ ตั้งแต่การร่วมคิดร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผลหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินโครงการใดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สุริยา มณีโชติ (2552 : 38) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน หรือกลุ่มของประชาชน อย่างกระตือรือร้น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ หรือร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน/โครงการ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ด้วยการเป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือ ร่วมในการติดตามและประเมินผล ร่วมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมสละทรัพยากร วัสดุ ร่วมสละแรงกาย และร่วมสละเวลา

อุสา สุภาพ (2550 : 24) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ปัญหา การคิดหาวิธีการแก้ปัญหา การตัดสินใจและวางแผนการเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมและ โครงการต่างๆ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการติดตามผลและประเมินผลรวมทั้งการร่วมกันรับผิดชอบ

สรุป จากความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง ความสำเร็จขององค์กรส่วนหนึ่งคือการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ตั้งแต่การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล เพื่อให้การพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ตนเองต้องการ

ลักษณะการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ; (อ้างถึงใน สุริยา มณีโชติ. 2552: 37) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน และการปฏิบัติ

4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล

โกวิท พวงงาม (2545 : 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนามี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหา และเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจ และมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัย ข่าวสาร และข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน และการปฏิบัติงานแม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุน และการปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลงานถ้าหากการติดตามงาน ประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น ได้รับผลดี ได้รับประโยชน์ หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป

กรณีศึกษา ชุมชน ; (อ้างถึงใน อิศร พูนทรัพย์, 2555:12) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือลูกจ้าง
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ; (อ้างถึงใน อติศร พุนทรัพย์. 2555 :12) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมมีลักษณะหลายระดับตั้งแต่เป็นสมาชิก จนถึงการเป็นผู้นำดังนี้

1. เป็นสมาชิก
2. เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม
3. เป็นสมาชิกที่บริจาคเงินช่วย
4. เป็นกรรมการ
5. เป็นประธานกรรมการ
6. สมาชิกผู้นั้นทำอะไรระหว่างประชุม
7. สมาชิกผู้นั้นเล่นบทบาทอะไรในที่ประชุม

E Steward Chapin ; (อ้างถึงใน อติศร พุนทรัพย์. 2555 : 12) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

Cohen & Uphoff ; (อ้างถึงใน อติศร พุนทรัพย์. 2555 :13) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารและการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ประกอบด้วย ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม และผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วิมลสิทธิ์ หรยางกุล และคณะ (2551 :126) ได้ศึกษาลักษณะในด้านการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน โดยแบ่งเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การเข้าร่วมประชุม
2. การออกความคิดเห็น
3. การร่วมแรงทำงานในชุมชน

4. การช่วยงานบุญงานกุศล

5. การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน

พรรณทิพย์ เพชรมาก (2551 : 27-28) ได้สนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน
สรุปได้ว่า

1. การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายอยู่ในตัวเอง ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ที่จะ
เข้าร่วมในการดำเนินงาน (การวางแผน การปฏิบัติ และการจัดการ) ตามโครงการที่มีผลต่อ
ความเป็นอยู่ของเขา
2. การมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดผลดีแก่โครงการ
3. การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่มีแรงเสริมอยู่ในตัว ซึ่งกระตุ้นให้คนเข้าร่วม
ในเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของเขา การมีส่วนร่วมสร้างการพึ่งตนเอง และจิตสำนึกการร่วมกันใน
ชุมชน

ฉอ้าน วุฑฒิกรรรมรักษา ; (อ้างถึงใน อติสร พูนทรัพย์. 2555 :13) ได้จำแนกการเข้า
มามีส่วนร่วมไว้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดความต้องการ
2. ขั้นวางแผนการดำเนินงาน
3. ขั้นตัดสินใจ
4. ขั้นดำเนินการ
5. ขั้นดำเนินการ

อติสร พูนทรัพย์ ; (อ้างถึงใน ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. 2554 : 101) ได้กำหนดช่วงจังหวะ
และแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนไว้ ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. การประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา

จากลักษณะของการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า การที่ประชาชนหรือตัวแทนในรูปของ
ส่วนบุคคล กลุ่มคน เข้าไปมีส่วนในความสำเร็จขององค์กร ด้วยการสนับสนุนทั้งกำลังกาย
กำลังใจ กำลังศรัทธา และกำลังทรัพย์ใน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนและ
การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ และการมี
ส่วนร่วมด้านการประเมินผล

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง

ความหมายการพึ่งตนเอง

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2531 : 27-38) กล่าวว่า การพึ่งตนเองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการผลิตแบบพอมือพอกิน ไม่พึ่งพาเทคโนโลยี ไม่ปลูกพืชเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่มุ่งทำการเพาะปลูกเพื่อให้ได้อาหารและปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีพ ส่วนที่เหลือจากการบริโภคจึงจะนำไปขาย ซึ่งการกลับไปสู่การผลิตเพื่อพึ่งตนเองนั้น ต้องทำควบคู่ไปกับการศึกษาที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้ และอุดมการณ์ อันเหมาะสมแก่วิถีชีวิตแบบพึ่งตนเอง รวมทั้งการเรียนรู้ศักยภาพชุมชนของตนเอง เพื่อที่จะสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ได้

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อ้างถึงใน สุดใจ กรองทอง. 2553 : 32) ได้สรุปความหมายของการพึ่งตนเองว่า ความเป็นตนเองในทางความคิด ทิศนะการมองปัญหาต่างๆการตัดสินใจด้วยตนเองให้เป็นการสำนึกรู้ตลอดจนการวิเคราะห์ถึงสาเหตุวิกฤตการณ์แห่งปัญหาการพัฒนา อันสืบเนื่องมาจากกลยุทธ์การพัฒนาที่สร้างสภาวะการพึ่งพาภายนอก มาเป็นการตัดสินใจดำเนินการ โดยสถาบันของชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนทั้งในด้านการแก้ปัญหาและในด้านพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน คำว่าพึ่งตนเอง น่าจะมีความหมายเป็นเชิงสัมพัทธ์คือ เป็นการพึ่งตนเองที่ไม่นำไปสู่การพึ่งพาเป็นการพึ่งพาอาศัยอย่างรู้เท่าทัน และเป็นการมุ่งสู่ความเป็นไท ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

Galtung et al. ; (อ้างถึงใน สุดใจ กรองทอง. 2553 : 32) ได้ชี้ว่าการพึ่งตนเองว่าเป็นความตระหนักถึงพลังของตนเอง ซึ่งมีนัยยะถึงความสามารถที่จะตัดสินใจอย่างอิสระและควบคุมเหนือความสัมพันธ์ต่างๆจากภายนอก

กาญจนา แก้วเทพ ; (อ้างถึงใน สุดใจ กรองทอง. 2553 : 32-33) ได้แบ่งระดับการให้ความหมายการพึ่งตนเองออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การพึ่งตนเองในเชิงปัจเจกบุคคล หมายถึงกิจกรรมทั้งหลายที่กระทำโดยปัจเจกและครัวเรือน เพื่อบรรลุการมีหลักประกันของการดำรงชีพของเขา 2) การพึ่งตนเองในเชิงกลุ่ม หมายถึง สังคม (กลุ่ม) มีการจัดระบบเพื่อให้ประชาชนสามารถดำเนินการตอบสนองความต้องการของตนเอง ด้วยวิธีการช่วยเหลือตนเอง ด้วยการร่วมมือกับคนอื่นที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ทั้งนี้ การพึ่งตนเองที่แท้จริง ต้องกินความรวมถึงว่า กลุ่มนั้นมีอิสระในการตั้งเป้าหมาย และมีอิสระในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายโดยอาศัยความพยายามและกำลังของคน

สรุป การพึ่งตนเอง หมายถึง การคิด วิเคราะห์ และสามารถดำเนินการด้วยตนเอง หรือร่วมมือกับคนอื่นโดยไม่พึ่งพาปัจจัยภายนอก เรียนรู้ศักยภาพและความสามารถของตนเอง ทำให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งจะมีผล โดยตรงต่อความสำเร็จของกลุ่มองค์กร

แนวทางในการพึ่งตนเอง

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ ; (อ้างถึงใน สุดใจ กรองทอง. 2553 : 33) กล่าวว่า แนวทางการพึ่งตนเองในการพัฒนาชนบทจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าตนเองย่อมช่วยตนเองได้ก่อน โดยจะต้องมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความรู้สึกร่วมของการรวมกลุ่มเกิดจากความสนใจร่วมกัน
2. ค่านิยมประชาธิปไตย โดยเน้นการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และใช้มติของที่ประชุมตัดสินใจโดยไม่ใช้อิทธิพลส่วนตัวของคนใดคนหนึ่ง
3. การทำงานร่วมกันจะต้องมีการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับกิจกรรมร่วม และการกระทำร่วมกัน โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบร่วมกัน
4. การทำงานเป็นกลุ่ม ต้องให้ความสำคัญต่อความสนใจของกลุ่ม และพยายามในการดำเนินการนั้นบรรลุผลของความสนใจนั้น
5. การปลูกฝังให้มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ การริเริ่มการแสวงหาทรัพยากรใหม่ๆ การใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และบริหารและการจัดรูปองค์กรใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพใหม่ๆ
6. การร่วมกันสร้างความเชื่อถือว่าตนเองสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยมีการรวบรวมทรัพยากรของกลุ่ม หรือชุมชนทั้งกายภาพหรือทางวัตถุ ผนวกกับจิตใจ และมองการใช้ทรัพยากรจากภายนอกเป็นเพียงลำดับรองหรือตัวประกอบเท่านั้น

องค์ประกอบการพึ่งตนเอง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543 : 69-72) กล่าวไว้ว่า การพึ่งตนเอง (Self-Reliance) คือความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระมั่นคง สมบูรณ์ การพึ่งตนเองได้ มีได้ทั้งระดับปัจเจกชนและชุมชน คำว่า “ปัจเจกชนพึ่งตนเอง” หมายถึง การที่บุคคลสามารถดำรงอยู่ได้อย่างอิสระ เช่น สามารถแยกตัวออกมาต่างหากจากพ่อแม่ มีความมั่นคงในชีวิต ตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ ได้ หรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบการตัดสินใจของตน

แนวคิดการพึ่งตนเองของชุมชนชนบท 5 ด้านคือ

การพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี (Technological Self – Reliance) หมายถึง การมีปริมาณและคุณภาพของเทคโนโลยีทางวัตถุ เช่น เครื่องมือ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีทางสังคม เช่น การวางโครงการ การจัดการ มนุษยสัมพันธ์ เป็นการรู้จักใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การบำรุงรักษาให้คงสภาพคืออยู่เสมอ เพื่อใช้งานเทคโนโลยีซึ่งหมายรวมถึงของสมัยใหม่และของดั้งเดิมของท้องถิ่นที่เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” (Folk – Wisdom) ด้วย

1. การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ (Economic Self-Reliance) หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงสมบูรณ์พูนสุขพอสมควรและให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน จุดสมดุลอยู่สูงพอสมควรถึงขั้นสมบูรณ์พูนสุขดังกล่าว

2. การพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource Self-Reliance) ซึ่งหมายถึงสิ่งใดๆ ที่มีอยู่โดยธรรมชาติในชุมชนหรือสามารถหามาได้จากธรรมชาติ มีความสามารถในการใช้ประโยชน์ และรักษาธรรมชาติให้ดำรงอยู่ ไม่ให้เสื่อมสลายไป

3. การพึ่งตนเองได้ทางจิตใจ (Psychological Self-Reliance) หมายถึง การที่สภาพจิตใจที่กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นในการปกครองตนเอง ในการป้องกันกิเลสตัณหา ไม่ให้โลภ โกรธ หลง หรืออยากได้ อยากมี จนเกินความสามารถของตนเอง

4. การพึ่งตนเองได้ทางสังคม (Social Self-Reliance) หมายถึง สภาพการณ์ที่กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งมีความเป็นปึกแผ่นเหนียวแน่น มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำกลุ่มคนเหล่านี้ปฏิบัติหน้าที่ หรืออาจขอความช่วยเหลือจากภายนอกได้ เป็นกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถระดับหนึ่ง ติดต่อสัมพันธ์กันด้วยดีสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า การพึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองให้ได้มากที่สุด โดยไม่เป็นภาระคนอื่นมากเกินไป สามารถแก้ปัญหาและปฏิบัติกิจกรรมตามวิถีชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพการพึ่งตนเองมีทั้งในระดับบุคคล คือ ความสามารถที่จะทำกิจกรรมด้วยตนเองในครัวเรือน และระดับชุมชน คือ มีการจัดระบบให้สามารถดำเนินการตอบสนองความต้องการของตนเอง ด้วยวิธีการช่วยเหลือตนเอง ด้วยการร่วมมือกับคนอื่นที่อยู่

ในสถานการณ์เดียวกัน

ข้อมูลทั่วไปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือกอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นกลุ่มออมทรัพย์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างสูง ทั้งนี้โดยเห็นได้จากที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นมาโดยตลอดนับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2530 โดยมีสมาชิกก่อตั้ง 38 คน มีเงินสัจจะสะสมและหุ้นพิเศษ เมื่อเริ่มก่อตั้ง 475 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 114 คราวเรือน 202 คน มีเงินสัจจะสะสมทั้งสิ้น จำนวน 257,500 บาท ต่อมาได้มีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด 2 แห่ง แห่งแรกก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2533 และแห่งที่สองก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2539 ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 911,271 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,900,000 บาท ในปี พ.ศ. 2535 ได้สร้างปั้มน้ำมันให้บริการแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป มียอดจำหน่ายเฉลี่ยวันละ 18,000 บาท ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 760,000 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 499,017 บาท ในปี พ.ศ.2536 ได้จัดตั้งกลุ่มรถไถฟอรั๊ด ปัจจุบันมีรถไถฟอรั๊ด จำนวน 2 คัน รถนวดข้าว 1 คัน รายได้ต่อปี จำนวน 1,500,000 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,430,000 บาท ในปี พ.ศ. 2538 ได้จัดตั้งธนาคารข้าว ปัจจุบันมีข้าวเปลือกหมุนเวียน จำนวน 13,000 กิโลกรัม เงินทุนหมุนเวียน จำนวน 150,000 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 163,000 บาท ในปี พ.ศ.2547 ได้จัดตั้งธนาคารชุมชน ให้บริการรับฝากเงินสัจจะและให้สมาชิกกู้ยืมเงิน ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 1,659,979 บาท ในปี พ.ศ.2549 ได้จัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 61,747 บาท สินทรัพย์รวม จำนวน 794,480 บาท และในปี พ.ศ.2549 ได้มีการจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชน ให้บริการแก่สมาชิก ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 34,850 บาท สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 317,000 บาท การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครือข่าย ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนรวมทุกกิจกรรม จำนวน 4,468,235 บาท สินทรัพย์ จำนวน 4,448,754 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 8,916,989 บาท นอกจากนี้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังมีการดำเนินกิจกรรมการให้สมาชิกกู้ยืมเงิน 2 ประเภท คือ การกู้สามัญ และการกู้ฉุกเฉิน การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ในปี พ.ศ. 2535 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับจังหวัด ในปี พ.ศ. 2544 และได้รับรางวัลชนะเลิศ ประเภท กลุ่ม/องค์การชุมชนแกนหลักสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านดีเด่น (กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดีเด่น) ระดับจังหวัด ในปี พ.ศ.2555 จากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด 486 กลุ่ม ในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน

ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย 7 กิจกรรม ประกอบด้วย (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก. 2557 :2-13)

1. ศูนย์สาธิตการตลาด

ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2533 ได้แนวคิดการจัดตั้งกลุ่มจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลนาเชือก และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก โดยการส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาซื้อของราคาแพงจากพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านสามารถซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในราคาที่ถูกลงและหาซื้อได้สะดวก รวดเร็ว

การดำเนินงาน โดยให้ประชาชนในหมู่บ้านลงหุ้นเป็นเจ้าของร่วมกัน มีสมาชิกเริ่มแรกจำนวน 138 คน มีหุ้นจำนวน 2,810 หุ้น กำหนดหุ้นละ 10 บาท สมาชิกลงทุนต่ำสุด 10 หุ้น และสูงสุดไม่เกิน 200 หุ้น เปิดดำเนินการที่บ้านนายบุญตา ประโหมคอดีผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีมติร่วมกัน คือ ให้สมาชิกทุกคนหมุนเวียนกันขายวันละ 2 คน ปันผลคืนให้สมาชิกโดยเฉลี่ยคืนตามยอดซื้อของสมาชิก โดยการแจกเป็นคู่มือให้สมาชิกถึงสิ้นปีเก็บรวบรวมเพื่อปันผลคืนในปี พ.ศ. 2535 กลุ่มได้ดำเนินกิจกรรมเครือข่ายโดยเอากิจกรรมศูนย์สาธิตการตลาดที่ได้ดำเนินการมาก่อนแล้วรวมเป็นกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและในปีนี้อเองกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ได้ส่งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเข้าประกวดระดับจังหวัดและได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 และในปี พ.ศ. 2535 กลุ่มได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 100,000 บาทเป็นเงินทุนหมุนเวียนโดยจัดซื้อปุ๋ยเคมีและต่อมาในปี พ.ศ.2539 ได้มีการก่อสร้างอาคารศูนย์สาธิตการตลาดใหม่ และได้ส่งประกวดในระดับจังหวัดได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่ง ส่งผลให้ในปี พ.ศ.2544 กลุ่มได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการพัฒนาชุมชนก่อสร้างอาคารศูนย์สาธิตการตลาด จำนวน 300,000 บาท และเงินทุนหมุนเวียน (ซื้อปุ๋ยเคมี) จำนวน 100,000 บาท รวมเป็น 400,000 บาท ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน 911,271 บาท และสินทรัพย์รวม 1,900,000 บาท

2. กิจกรรมปืมน้ำมัน

เป็นอีกกิจกรรมเครือข่ายหนึ่งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ซึ่งได้สร้างปืมน้ำมันขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2535 เนื่องจากคนในหมู่บ้านส่วนมากประกอบอาชีพทางการเกษตรต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายน้ำมันเพื่อการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นรถไถนา และอีกอย่างปืมน้ำมันของเอกชนจำหน่ายในราคาที่สูง อดีตนายของหมู่บ้าน คือ นายบุญตา ประโหมค ประธานกลุ่มและแกนนำของหมู่บ้าน ได้มองเห็นปัญหาและความต้องการของคนในหมู่บ้าน จึงได้ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อสร้างปืมน้ำมันไว้ให้บริการสมาชิกในหมู่บ้าน จนปัจจุบัน

ขยายผลสู่สมาชิกนอกหมู่บ้านมีน้ำมันให้บริการ จำนวน 2 หัวจ่าย ขายน้ำมันเบนซินกับน้ำมันดีเซล เป็นเงิน 180,000 บาท และในปี พ.ศ. 2542 ได้ซื้อเพิ่มอีก 1 หัวจ่าย (เบนซินไร้สาร) เป็นเงิน 150,000 บาท และมีศูนย์สาธิตการตลาด (แห่งที่ 2) ในบิมน้ำมันเพื่อจำหน่ายสินค้าให้แก่สมาชิกและบุคคลภายนอกที่เข้ามาใช้บริการปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 620 คน ทั้งสมาชิกในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน

การดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารดูแลกิจการตรวจสอบการดำเนินงานของกิจกรรมบิมน้ำมัน โดยจ้างคนขาย 2 คน ดูแลบิมน้ำมัน และศูนย์สาธิตการตลาด (แห่งที่ 2) อยู่บริเวณเดียวกัน ค่าจ้างเดือนละ 5,000 บาท มียอดจำหน่ายเฉลี่ยวันละ 18,000 บาท กำไรหลังจากหักค่าใช้จ่ายนำฝากธนาคารเดือนละประมาณ 6,000 บาทปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 760,000 บาท สินทรัพย์รวม 499,017 บาท

3. กิจกรรมส่งเสริมอาชีพทำนา

รถไถฟอร์ด เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2536 เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

บ้านห้วยหิน เห็นว่าสมาชิกเป็นเกษตรกรทำนาข้าวเป็นอาชีพหลัก ไร่นาลุ่มๆ ดอนๆ ไม่สม่ำเสมอ ทำให้ผลผลิตไม่ได้ผลเท่าที่ควร และมีรถไถนาจากบุคคลภายนอกต่างถิ่นเข้ามาบริการไถนาให้ชาวบ้านซึ่งมีราคาแพง สมาชิกจึงเห็นความสำคัญและมีความจำเป็นต้องใช้รถไถ กลุ่มจึงได้ซื้อรถไถฟอร์ด จำนวน 1 คัน เป็นเงิน 350,000 บาทซื้อคันที่ 2 ในปี พ.ศ. 2538 เป็นเงิน 500,000 บาท

การดำเนินงานบริหารงานโดยคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาด บริการไถปรับไร่นาให้แก่สมาชิกและบุคคลภายนอกการให้การบริการรถไถคิดเป็นชั่วโมงๆละ 400 บาท สำหรับเงินสด ส่วนเงินเชื่อคิดชั่วโมงละ 450 บาท (ค้างได้ไม่เกิน 1 ปี) ผู้จ้างหรือเจ้าของนาจะต้องจ่ายเงินค่าน้ำมันรถไถให้ก่อนประมาณ 1,000 – 2,000 บาท ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการทำงาน รายได้จากการไถที่นาจะจ่ายให้คนขับร้อยละ 20 ของรายได้ กำไรสุทธินำเข้าศูนย์สาธิตการตลาดเพื่อปันผลให้แก่สมาชิก รายได้เฉลี่ยต่อปีประมาณ 1,500,000 บาท ในปี พ.ศ. 2544 กลุ่มได้ขายรถไถฟอร์ด และในปี พ.ศ.2545 กลุ่มได้ซื้อรถไถใหม่อีก จำนวน 1 คัน เป็นเงิน 700,000 บาท

รถนวดข้าวเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2538 กลุ่มได้เห็นสภาพปัญหาของสมาชิกแต่ละครอบครัวในการเก็บเกี่ยวข้าวแต่ละปี มีแรงงานน้อย เก็บเกี่ยวข้าวไม่ทันทำให้ข้าวเสียหาย รถนวดข้าว เป็นเทคโนโลยีหนึ่งที่สามารถช่วยลดขั้นตอนในการเก็บเกี่ยวข้าว สามารถ

ทุนแรงงาน ทุนเวลา กลุ่มจึงได้ซื้อรถนวดข้าว จำนวน 1 คัน เป็นเงิน 125,000 บาท มาให้บริการสมาชิก

การดำเนินงานบริหารงานรถนวดข้าวโดยคณะกรรมการสำหรับผู้ดูแลรถนวดข้าวที่จะไปให้บริการลูกค้า คณะกรรมการพิจารณาจากบุคคลในหมู่บ้านเป็นผู้ดูแลและออกให้บริการครั้งละ 2 คน คิดค่าตอบแทนร้อยละ 20 ของรายได้ ราคาการให้บริการคิดตามปริมาณข้าวและการต่อรองราคาเป็นรายๆ ไป และในปี พ.ศ. 2542 กลุ่มได้ขายรถนวดข้าวและซื้อรถนวดข้าวใหม่ จำนวน 1 คัน เป็นเงิน 100,000 บาทกิจกรรมรถนวดข้าว สามารถช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มในเรื่องการขาดแรงงานของคนในครอบครัวและประหยัดเวลา กิจกรรมรถนวดข้าวมีกำไรน้อยเพราะมีช่วงระยะเวลาจำกัดขึ้นอยู่กับฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวปีละ 1 ครั้งระยะเวลา 2-3 เดือน เท่านั้นปัจจุบันเงินทุนหมุนเวียน - บาทสินทรัพย์ 1,430,000 บาท

4. ธนาคารข้าว

เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2538 ผู้นำหมู่บ้านได้เสนอแนวคิดให้มีการจัดตั้งธนาคารข้าวขึ้น โดยเล็งเห็นถึงความจำเป็น เนื่องจากฤดูกาลของแต่ละปีไม่มีความแน่นอน บางปีก็แล้งบางปีก็มีความอุดมสมบูรณ์ฝนตกตามฤดูกาล แต่บางปีฝนไม่ตกทำให้ผลผลิตข้าวได้น้อยหรือเสียหายทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน จึงจัดตั้งธนาคารข้าวขึ้นเพื่อเป็นกองทุนข้าวสำรองไว้ให้ชาวบ้านได้กู้ยืมไปกินหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในครอบครัวได้มีสมาชิกเริ่มแรกจำนวน 64 คน โดยการลงหุ้นเป็นข้าวเปลือกของสมาชิกคนละ 5 ถัง ขณะนั้นยังไม่มีผู้จ้างเก็บข้าวอาศัยฝากไว้กับผู้จ้างของสมาชิก ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาเชือก สร้างธนาคารข้าวขนาดบรรจุข้าว 15 เกวียน เป็นเงิน 100,000 บาท

การดำเนินงานบริหารงาน โดยคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาด กิจกรรมคือให้สมาชิกกู้ยืมข้าวเปลือกระยะเวลาการคืนไม่เกิน 1 ปี (มีข้อยกเว้นคือกรณีเกิดภัยธรรมชาติผลผลิตข้าวไม่ได้ผลหรือเสียหายจะผ่อนผันไปจนได้ผลผลิตปกติและไม่คิดดอกเบี้ย) อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมถ้ายืม 10 กิโลกรัม คิดดอกเบี้ย 1 กิโลกรัม หรือร้อยละ 10 ของการกู้ยืม ถ้าปีใดมีข้าวมากกองทุนจะแบ่งข้าวเพื่อจำหน่ายและเหลือข้าวไว้ส่วนหนึ่งเพื่อไว้บริการให้สมาชิกได้กู้ยืม การปันผลคืนสมาชิกร้อยละ 50 และให้ศูนย์สาธิตการตลาด ร้อยละ 50 ปัจจุบันธนาคารข้าวมีสมาชิกจำนวน 96 คน มีข้าวเปลือกหมุนเวียน จำนวน 13,000 กิโลกรัม ปัจจุบันมีข้าวเปลือก 13,000 กิโลกรัม เงินทุนหมุนเวียน 150,000 บาท สินทรัพย์รวม 163,000 บาท

5. ธนาคารชุมชน

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 จากปัญหาที่สมาชิกของกลุ่มส่วนมากจะกู้ยืมเงินจาก นายทุนนอกระบบซึ่งมีดอกเบี้ยสูง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน จึงได้จัดตั้ง ธนาคารชุมชนขึ้น เพื่อให้สมาชิกได้กู้ยืมเงินที่มีดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำไปประกอบอาชีพ โดยมี สมาชิก จำนวน 152 คน และได้จัดทำระเบียบกลุ่มขึ้น มีคณะกรรมการจำนวน 15 คน ระดมทุน จากสมาชิกในกลุ่ม

การดำเนินงาน

1. รับฝากเงินหุ้นสัจจะรายเดือนจากสมาชิก ซึ่งเป็นผลทำให้คนในหมู่บ้าน รู้จักการออมและการประหยัด
 2. ปลดปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15 บาท/ปี แบ่งเป็น 2 ประเภท
 - 2.1 เงินกู้ระยะยาว (1 ปี)
 - 2.2 เงินกู้ระยะสั้น (รายเดือน) สมาชิกผ่อนส่งรายเดือนภายใน 24 งวด
- การปล่อยเงินกู้ระยะยาว (1 ปี) ให้สมาชิกคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 บาท/ปี ให้นำบุคคลค้ำประกันกู้ได้ไม่เกิน 20,000 บาท กรณีใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมิน ส่งคืนภายใน 24 งวด ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน 1,659,979 บาท

6. กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2549 เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ได้ มองเห็นความสำคัญของปุ๋ยอินทรีย์ที่มีราคาถูก ผลผลิตได้ดี ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม และ คนในครอบครัวของสมาชิกได้บริโภคข้าว พืชผัก ที่ปลอดสารพิษ จึงจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยไว้ใช้ กันเองภายในกลุ่ม ซึ่งมีสมาชิก จำนวน 60 คน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 150,000 บาท จากองค์การบริหารส่วนตำบลนาเชือกจากศูนย์สาธิตการตลาด จำนวน 100,000 บาท จาก โครงการ SML จำนวน 200,000 บาท ในการสร้างอาคาร และซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ กลุ่มมีจุดประสงค์คือการผลิตปุ๋ยเพื่อจำหน่ายให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไป

การดำเนินงาน ในการผลิตปุ๋ยแต่ละครั้งสมาชิกภายในกลุ่มจะเปลี่ยนเวรกันมา ทำ จำนวน 6 คน คิดค่าแรงให้วันละ 100 บาท แต่จะไม่ได้รับเป็นเงินสด จะให้เป็นปุ๋ยแทน การผลิตปุ๋ยจะผลิตปีละ 1 ครั้งๆละ ประมาณ 50 ตัน ขึ้นอยู่กับช่วงฤดูกาล ให้กับสมาชิกใน หมู่บ้าน หากเหลือจากให้สมาชิกจึงขายให้กับบุคคลภายนอกหมู่บ้าน ซึ่งมีราคาเท่ากันทั้ง สมาชิกและบุคคลภายนอก ราคากระสอบละ 320 บาท (บรรจุถุงละ 50 กิโลกรัม) ปัจจุบันมี เงินทุนหมุนเวียน 61,747 บาทสินทรัพย์รวม 794,480 บาท

7. กิจกรรมโรงสีข้าวชุมชน

เริ่มจัดตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2549 เนื่องจากสมาชิกส่วนมากมีอาชีพทำนา บริโภคข้าวเป็นหลัก ในการสีข้าวแต่ละครั้งต้องเสียเวลาเดินทางไปสีข้าวที่หมู่บ้านอื่นและที่สำคัญเมล็ดข้าวที่ได้ไม่มีคุณภาพ ข้าวแตกหัก ปริมาณข้าวที่ได้ก็น้อย จึงได้จัดตั้ง โรงสีข้าวชุมชนขึ้นเพื่อคอยให้บริการแก่สมาชิกและหมู่บ้านใกล้เคียงในเขตอำเภอนาเชือก หรือบุคคลภายนอกที่สนใจใช้บริการ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเชือก สนับสนุนงบประมาณ 180,000 บาท (ซื้อเครื่องสีข้าว 100,000 บาท และสร้างโรงสีข้าว 80,000 บาท) เงินทุนสนับสนุนจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 130,000 บาท

การดำเนินงานสมาชิกรับนำข้าวมาสีที่โรงสีข้าวจะได้รับเงินค่านำข้าวมาสี ร้อยละ 10 ค่าจ้างคนสีข้าวร้อยละ 30 ของรายได้ รายได้ของโรงสีมาจากการขายข้าวปลาย รำอ่อน ขายแลกเปลี่ยนปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน 34,850 บาทสินทรัพย์รวม 317,000 บาท

สรุปได้ว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของประชาชนในหมู่บ้านในด้านเงินทุนและด้านการประกอบอาชีพต่างๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสพ กุดโพนงาม (2536 :115-116) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการพัฒนาเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาบ้านเอราวัณตำบลอินทร์แปลงอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการและบทบาทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ประชากร คือ คณะกรรมการบริหารและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 221 คน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบท คือ การส่งเสริมและสนับสนุนประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดหาปัจจัยการผลิต การส่งเสริมกิจกรรมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ การระดมทุน โดยการฝากเงินสัจจะสะสม และเงินหุ้นพิเศษ ไว้ที่กลุ่มอย่างสม่ำเสมอ การให้สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพตามที่สมาชิกต้องการในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และบทบาทในการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจครอบครัวโดยการซื้อ ขายสินค้าที่จำเป็นในครัวเรือนได้ในราคายุติธรรม การพัฒนาอาชีพ การมีงานทำ และรายได้ โดยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้จัดฝึกอบรมผู้นำหมู่บ้านและผู้นำองค์กรประชาชนในหมู่บ้านให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการเกษตรและนวัตกรรมเกษตรแผนใหม่ ส่งเสริมให้

ชาวบ้านมีงานทำ ทั้งงานในอาชีพหลัก อาชีพรอง และงานพิเศษนอกฤดูกาลจนชาวบ้านมีงานทำและมีรายได้พอเลี้ยงตัวได้ตลอดปี ทำให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ปรีชา โสภณา (2548 : 160-161) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของกองทุน ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุน กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการ สมาชิก และผู้นำในหมู่บ้าน ชุมชน จำนวน 1,125 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มี 2 ปัจจัย เรียงตามลำดับ คือ การเปลี่ยนแปลงของกองทุน และการพึ่งตนเองของกองทุน

จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร (2548 : 50-55) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขอนแก่น ตำบลคงจีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ และสภาพการดำเนินงานของกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่ม จำนวน 38 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขอนแก่น ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ และการบริหารจัดการที่ดี

เคโซ พลายชุม (2550 : 81-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบผลสำเร็จ สภาพทั่วไปและการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบผลสำเร็จ และจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบผลสำเร็จ กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคีรีวง หมู่ 6 ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเกาะจาก หมู่ 6 ตำบลเกาะหวด อำเภอปากพนัง และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาโหนด หมู่ 2 ตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 225 คน ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีอายุเฉลี่ย 44.26 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.08คน อาชีพทำสวน พื้นที่ทำกินเฉลี่ย 8.10 ไร่ รายได้เฉลี่ย 67,597.55 บาท และระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 9.23 ปี สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในระดับมาก ต่อความสามารถทางการบริหารของคณะกรรมการทุกตำแหน่งและต่อคุณลักษณะของกรรมการชุดปัจจุบัน สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการออมทรัพย์สัจจะ

การร่วมประชุมกลุ่ม การร่วมผู้ยืมและการได้รับสวัสดิการ นอกจากนั้นยังได้ประโยชน์จากกลุ่มในเรื่องดอกเบี้ยเงินออมที่จะ เงินกู้ การมีส่วนร่วมในกลุ่มและการพัฒนาจิตใจ พร้อมกับได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ในด้านการประชุมเกี่ยวกับกลุ่มและได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผ่านทางสื่อๆ ได้แก่เพื่อนบ้าน ผู้นำกลุ่ม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หอกระจายข่าวและพัฒนาการตามลำดับ ตลอดจนมีความพึงพอใจในระดับมากต่อการดำเนินงานด้านต่างๆ นอกจากนี้ คณะกรรมการมีความคิดเห็นในระดับปานกลางต่อการสนับสนุนและการมาติดต่อของเจ้าหน้าที่และนักวิชาการในภาพรวม

เดชา สุรพล (2553 : 56) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเสี้ยว หมู่ที่ 13 ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุน กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการบริหารและสมาชิกกองทุน จำนวน 33 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยหลักของความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และ 2) ด้านการบริหารจัดการกองทุน

สิริลักษณ์ พลนอก (2553 : 74-77) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน และปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี ให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี 57 กลุ่ม จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม เพศ อายุ และสถานภาพการดำรงตำแหน่งในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ พบว่า เพศ อายุ และสถานภาพการดำรงตำแหน่งในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พิจารณาสภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี คือ การจัดทำระบบบัญชี

เอกสารทางการเงิน และทะเบียนกลุ่มยังไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี รองลงมาคือ สมาชิกบางคนขาดความรู้เข้าใจในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดสรรสวัสดิการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังไม่เป็นรูปธรรมและทั่วถึงและขาดงบประมาณในการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน ตามลำดับ และน้อยสุด คือ ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตของสมาชิก

รชนี ไชยศาสตร์ (2553 : 58-61) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอนาดาล จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอนาดาล จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในอำเภอนาดาลจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 342 คน ผลการศึกษพบว่า

1) ผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอนาดาล จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานด้านการบริหารการเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรและด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน 2) เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอนาดาล จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ เพศ อายุและสถานภาพในกลุ่ม ทั้งโดยรวมและรายด้านผลการดำเนินงาน ไม่มีความแตกต่างกัน 3) ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอนาดาลจังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้ เกิดจากคณะกรรมการ ได้แก่ ขาดการรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำและไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม เกิดจากสมาชิก ได้แก่ ไม่เข้าใจและไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม ใช้เงินยืมผิดวัตถุประสงค์และไม่ส่งใช้คืนเงินยืมตามกำหนด อื่นๆ ได้แก่ เงินยืมไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก การจัดสวัสดิการไม่ทั่วถึงและขาดสถานที่ทำการกลุ่ม

เพ็ญศรี วรรณบุตร (2553 : 83-87) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีศึกษาบ้านบัวเทิง หมู่ที่ 4 ตำบลท่าช้าง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและสมาชิก และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านบัวเทิง ตำบลท่าช้าง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 7 คน และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 133 คน รวมทั้งสิ้น 140 คน ผลการศึกษพบว่า

1) การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบัวเทิง เกิดจากความต้องการของสมาชิกและผู้นำ ในการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนรู้จักประหยัด อดออม

มีความสามัคคี 2) ผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบัวเทิง ทุกคนมีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

มีความรับผิดชอบ มีการประหยัด สามารถช่วยเหลือตนเองและเพื่อนสมาชิกด้วยกันได้

3) คณะกรรมการและสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบัวเทิง ทุกคนมีส่วนร่วมในการให้บริการและกิจกรรมทุกกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้วยความเต็มใจ สมัยครใจ แล้วแต่จะมากหรือน้อย เพราะเป็นความต้องการของเราเอง เช่น ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันแก้ไขปัญหา ร่วมกันปฏิบัติตามหน้าที่ของตน และที่สำคัญรับผลประโยชน์ร่วมกัน4) ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบัวเทิง ส่วนใหญ่ สมาชิกขาดเงินสัจจะ สมาชิกไม่มีเวลาว่าง ซึ่งเกิดจากภาวะเศรษฐกิจทำให้ต้องไปประกอบอาชีพนอกพื้นที่ ทำให้ไม่มีเงินออมเป็นประจำทุกเดือน ทำให้การรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแต่ละกิจกรรมไม่ทั่วถึง

มัทนา บำรุงเชื้อ (2555 : 93-109) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานยกระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สภาพ และปัญหาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานยกระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลการจัดระดับการพัฒนากลุ่มอยู่ในระดับ 2 จำนวน 91 คน ประธานคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลการจัดระดับการพัฒนากลุ่มอยู่ในระดับ 3 จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในด้านการประเมินผลการดำเนินงานและรับผิดชอบ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 17 คน ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ทุกด้านมีสภาพการดำเนินงานในระดับมาก ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรมีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ตามลำดับ

สุกัญญา ใจอารี (2555 : 40-42) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้นแบบของบ้านบึงมะแลงเหนือ หมู่ที่ 1 ตำบลบึงมะแลง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้นแบบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบึงมะแลงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 7 คน และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 175

คน ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนุงมะแลงเหนือ หมู่ที่ 1 ตามหลักการบริหารจัดการ 7 หลัก (POSDCORB) คือ 1) กลุ่มมีการวางแผนกำหนด วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนงาน กิจกรรม และโครงการของกลุ่มอย่างชัดเจนและสามารถ ดำเนินการได้จริง 2) กลุ่มมีการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสมาชิก ของกลุ่มโดยผ่านกระบวนการประชาคม 3) กลุ่มให้ความสำคัญในการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการ ฝึกอบรม และคณะกรรมการบริหารกลุ่มมีความเหมาะสม เน้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 4) กลุ่มมีการกำหนดกรอบการทำงาน ขั้นตอนในการปฏิบัติที่ชัดเจน และผู้นำกลุ่มมีภาวะเป็น ผู้นำ เน้นการปฏิบัติโปร่งใส ซื่อสัตย์ และปฏิบัติตามหน้าที่ โดยสมาชิกเป็นเจ้าของช่วยกันดูแล ตรวจสอบ 6) เอกสาร หลักฐานทางบัญชีในการรายงานผลเน้นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและถูกต้อง โปร่งใส ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ 7) กลุ่มมีการบริหารจัดการงบประมาณเป็นสัดส่วนใน การดำเนินงานของกลุ่มตามมติที่ประชุม

วาสนา ศิริวงศ์ (2556 : 93) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มออม ทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการ ดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่ม และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัด หนองคาย กลุ่มตัวอย่างคือ ประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิต จำนวน 384 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ใน เขตอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ด้าน โครงสร้าง และกระบวนการทำงาน ด้านบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านการพัฒนาขีดความสามารถ ขององค์กร 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การพึ่งตนเองของกลุ่ม ภาวะผู้นำแห่งการ เปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หากต้องการให้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากที่สุด และส่งผลให้กลุ่มมีผลการ ดำเนินงานที่เข้มแข็งและยั่งยืน นั้น ต้องดำเนินงานให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการ บริหารจัดการกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม และด้าน ผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวิธีดำเนินการศึกษา ดังรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 114 ครัวเรือน ในเขตพื้นที่บ้านห้วยหิน หมู่ที่ 3 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งสิ้น 114คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก. 2557 : 2)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 4 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับโดยใช้วิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scal) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 45) ใน 4 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารจัดการกลุ่มด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการพึงตนเองของกลุ่ม ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีลักษณะคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีลักษณะคำถามปลายเปิด

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ศึกษารายละเอียดแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามรวม 4 ด้าน

2.3 สร้างแบบสอบถามสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบ แนะนำให้แก้ไขปรับปรุง

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

3.1.1 นางปนัดดา แก้วมณี วุฒิกการศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ตำแหน่ง ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนารวมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้างและเนื้อหา

3.1.2 นายพิชัย ชุบสุวรรณ วุฒิกการศึกษ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านห้วยหิน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.1.3 ดร.พนัส โพธิ์ปิติ วุฒิกการศึกษ ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต(วัฒนธรรมศาสตร์) ตำแหน่ง อาจารย์คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

3.2 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยหาค่า IOC (Index of Congruence) ค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00

3.2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try
Out) กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบัวแก้ว หมู่ที่ 14 ตำบลเลิงแฝก อำเภอกุดรัง
จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกันและได้รับรางวัลชนะเลิศกิจกรรมพัฒนาชุมชน
ดีเด่น ประจำปี 2557 ประเภท กลุ่ม/องค์การชุมชนแกนหลักสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านดีเด่น
(กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดีเด่น) ระดับจังหวัด จำนวน 30 คน

3.2.2 นำผลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการ
หาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ค่าอำนาจ
จำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.23 - 0.75 และหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาช
(Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
เท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม ถึง พัฒนาการอำเภอนาเชือก เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มออม
ทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด โดยทำหนังสือขอความร่วมมือจาก
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ถึงผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มออม
ทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ให้ช่วยส่งแบบสอบถาม จำนวน 114 ชุด ไปยังหัวหน้าครัวเรือน
ที่เป็นสมาชิกและประชาสัมพันธ์ให้ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่
สมบูรณ์ส่งกลับที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก ซึ่งผู้ศึกษาไปรับด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ ไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะนำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อ แต่ละคนลงใน
แบบรหัส (Coding Form) จากนั้นนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป ซึ่งใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านช่วยหีน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับการดำเนินงานมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับการดำเนินงานมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับการดำเนินงานปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับการดำเนินงานน้อยมาก

1.00-1.50 หมายถึง ระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในแบบสอบถามตอนที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นเสนอโดยตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ

4. การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จในแบบสอบถามตอนที่ 4 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นเสนอโดยตารางแจกแจงความถี่ร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (IOC) หาได้จากสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC แทน	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบสอบถาม
	R แทน	คะแนนความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ
	N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องในแต่ละข้อ

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับ
คะแนนรวม

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อ

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนรวม

N แทน จำนวนข้อของแบบวัด

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนแต่ละข้อ
กับคะแนนรวมแต่ละข้อ

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนแต่ละข้อ

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนรวม

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งหาได้จากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรี
สะอาด. 2545: 55)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

ร้อยละ (Percent) หาได้จากสูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P คือ ค่าร้อยละ

f คือ ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 N คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย (μ) หาได้จากสูตรดังนี้

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) หาได้จากสูตรดังนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2}}$$

เมื่อ σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาคำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำเสนอผลการศึกษารูปแบบของตารางประกอบการบรรยายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการกำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนประชากร

μ แทน ค่าเฉลี่ย

σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับชั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
2. การวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
3. การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
4. การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาจะนำเสนอในรูปแบบของตาราง โดยใช้สถิติความถี่และร้อยละ ดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	32	36.8
หญิง	72	63.2
รวม	114	100
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	7	6.1
30 - 50 ปี	67	58.8
51 ปีขึ้นไป	40	35.1
รวม	114	100
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มฯ		
ต่ำกว่า 3 ปี		
3 - 5 ปี	0	0
6 ปีขึ้นไป	2	1.8
	112	98.2
รวม	114	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และเป็นเพศชาย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ

30–50 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.1 และรองลงมาอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.1 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม 6 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 98.2 และเป็นสมาชิกกลุ่ม 3 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

บ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ผู้ศึกษาจะนำเสนอในรูปแบบของตารางโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังปรากฏตามตารางที่ 2 – 6

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือกจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

ด้านที่	การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	μ	σ	ระดับ
1.	ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	4.52	0.58	มากที่สุด
2.	ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.42	0.65	มาก
3.	ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม	4.42	0.66	มาก
4.	ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	4.47	0.65	มาก
	รวม	4.46	0.64	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก (μ 0.46, σ 0.64) โดยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.58$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.65$) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.65$) และด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	μ	σ	ระดับ
1	กลุ่มมีสถานที่ทำการที่เหมาะสมมั่นคง ถาวร	4.77	0.42	มากที่สุด
2	กลุ่มมีการจัดทำระบบข้อมูลครบถ้วน (ได้แก่ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนคุมเงินสัจจะ ทะเบียนคุมลูกหนี้ เป็นต้น)	4.64	0.52	มากที่สุด
3	กลุ่มมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน	4.62	0.55	มากที่สุด
4	กลุ่มมีการรายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี	4.62	0.57	มากที่สุด
5	กลุ่มจัดให้มีการประชุมร่วมกันเป็นประจำ	4.59	0.58	มากที่สุด
6	กลุ่มมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ	4.50	0.60	มาก
7	กลุ่มมีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด	4.54	0.57	มากที่สุด
8	กลุ่มมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจนและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.53	0.57	มากที่สุด
9	กลุ่มมีการบริหารงานเป็นไปด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้	4.56	0.61	มากที่สุด
10	กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินงานและนำไปปฏิบัติตาม	4.46	0.60	มาก
11	กลุ่มมีการวิเคราะห์ศักยภาพ สภาพปัญหา และความสามารถในการดำเนินงานของกลุ่ม	4.41	0.62	มาก
	กลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/กองทุน			

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	μ	σ	ระดับ
12	อื่นๆ/เครือข่ายอื่น	4.45	0.61	มาก
13	กลุ่มมีการเชื่อมโยงเงินทุน/ทรัพยากรต่างๆกับกลุ่ม/ องค์กรอื่นๆทั้งภายในและภายนอกชุมชน	4.25	0.65	มาก
14	กลุ่มมีการพัฒนาศักยภาพแก่คณะกรรมการและ สมาชิก	4.47	0.67	มาก
15	กลุ่มมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการ ประกอบอาชีพและวิสาหกิจชุมชน	4.39	0.57	มาก
16	กลุ่มมีการนำเงินให้สมาชิกกู้และนำไปลงทุนหรือ ดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ	4.47	0.60	มาก
รวม		4.52	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.52$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 8 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่กลุ่มมีสถานที่ทำการที่เหมาะสม มั่นคง ถาวร ($\mu=4.77$, $\sigma = 0.42$) กลุ่มมีการจัดทำระบบข้อมูลครบถ้วน ได้แก่ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนค้ำเงินสัจจะ ทะเบียนค้ำลูกหนี้ เป็นต้น ($\mu=4.64$, $\sigma = 0.52$) กลุ่มมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน ครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.55$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่กลุ่มมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบันอยู่เสมอ ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.60$) กลุ่มมีการนำเงินให้สมาชิกกู้และนำไปลงทุนหรือดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.60$) กลุ่มมีการพัฒนาศักยภาพแก่คณะกรรมการและสมาชิก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.67$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามด้านการมี
ส่วนร่วมของสมาชิก

ข้อที่	ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	μ	σ	ระดับ
1	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคิดค้นหา ปัญหาและสาเหตุ	4.38	0.60	มาก
2	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย และแนวทางการดำเนินงาน	4.38	0.67	มาก
3	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการ ดำเนินงาน	4.36	0.67	มาก
4	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม	4.44	0.69	มาก
5	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน	4.46	0.63	มาก
6	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน	4.49	0.63	มาก
7	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของกลุ่มทุกขั้นตอน	4.46	0.64	มาก
รวม		4.42	0.65	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน
ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยรวมอยู่
ในระดับมาก ($\mu=4.42,0.65$)และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตาม
ตรวจสอบสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ($\mu= 4.49,0.63$)กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมใน
การปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมบริหารงาน ($\mu= 4.46,0.63$) และกลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินงานของกลุ่มทุกขั้นตอน($\mu = 4.46, 0.64$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามด้านการ
พึ่งตนเองของกลุ่ม

ข้อที่	ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม	μ	σ	ระดับ
1	กลุ่มมีการระดมเงินทุนจากสมาชิกภายในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของกลุ่ม	4.37	0.76	มาก
2	กลุ่มได้รับความร่วมมือระหว่างสมาชิกและ คณะกรรมการ	4.47	0.65	มาก
3	กลุ่มมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม ให้เกิดประสิทธิภาพ	4.52	0.58	มากที่สุด
4	กลุ่มมีการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ พึ่งตนเองก่อนเป็นหลัก	4.45	0.63	มาก
5	กลุ่มมีการเพิ่มขึ้นของสมาชิก เงินออมและ กิจกรรมเครือข่าย	4.40	0.67	มาก
6	กลุ่มมีการสร้างเครือข่าย เพื่อช่วยเหลือซึ่งกัน และกันทั้งในชุมชนและนอกชุมชน	4.42	0.68	มาก
7		4.32	0.64	มาก
รวม		4.42	0.66	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน
ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\mu=4.42,0.66$)เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ
ได้แก่ กลุ่มได้รับความร่วมมือระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการ($\mu= 4.52,0.58$)และอยู่ใน
ระดับมาก จำนวน 6 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สมาชิกกลุ่มมี
ความเชื่อมั่นในศักยภาพของกลุ่ม($\mu = 4.47, 0.65$) กลุ่มมีความสามารถในการบริหารจัดการ
กลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพ($\mu= 4.45,0.63$) และกลุ่มมีการเพิ่มขึ้นของสมาชิก เงินออมและ
กิจกรรมเครือข่าย($\mu = 4.42, 0.68$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้าน
ผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ข้อที่	ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	μ	σ	ระดับ
1	กลุ่มมีการปันผลกำไรและเฉลี่ยคืนให้สมาชิก อย่างทั่วถึง	4.51	0.64	มากที่สุด
2	กลุ่มมีการนำเงินปันผลเก็บไว้เป็นทุนสำรอง ในการดำเนินงาน และการจัดสวัสดิการแก่ สมาชิก	4.54	0.64	มากที่สุด
3	กลุ่มจัดสวัสดิการให้สมาชิกและชุมชนอย่าง ทั่วถึง	4.50	0.67	มาก
4	กลุ่มมีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกจำนวน 3 อย่างขึ้นไป เช่น ดูแลการเกิด ดูแลผู้ป่วย ดูแล คนตาย และมีการจัดสวัสดิการแก่ชุมชนด้วย	4.33	0.66	มาก
5	กลุ่มจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและครัวเรือน ยากจนหรือด้อยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง	4.24	0.79	มาก
	รวม	4.47	0.65	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน
ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.47, 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด
จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกลุ่มมีการนำเงินปันผลเก็บไว้เป็น
ทุนสำรองในการดำเนินงานและการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ($\mu= 4.54, 0.64$) ด้านกลุ่มมีการปัน
ผลกำไรและเฉลี่ยคืนให้สมาชิกอย่างทั่วถึง ($\mu= 4.51, 0.64$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ
โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มจัดสวัสดิการให้สมาชิกและชุมชนอย่างทั่วถึง
($\mu = 4.50, 0.67$) กลุ่มมีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกจำนวน 3 อย่างขึ้นไป เช่น ดูแลการเกิด ดูแล
ผู้ป่วย ดูแลคนตาย และมีการจัดสวัสดิการแก่ชุมชนด้วย ($\mu = 4.33, 0.66$) และกลุ่มจัดสวัสดิการ
ให้กับสมาชิกและครัวเรือนยากจนหรือด้อยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง ($\mu = 4.24, 0.79$)

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินผู้ศึกษาจะนำเสนอในรูปแบบของตารางใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นโดยใช้สถิติความถี่ดังปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือกจังหวัดมหาสารคาม

ที่	ปัญหาอุปสรรค	ความถี่
	ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	
1	กลุ่มใช้ระบบเอกสารในการบันทึกข้อมูลเพียงระบบเดียว	1
2	สมาชิกไม่ชำระคืนเงินกู้	6
3	สมาชิกถอนเงินฝากสัจจะ	6
4	สมาชิกกู้เงินไปลงทุนประกอบอาชีพแล้วขาดทุน	7
5	สมาชิกขาดความรู้เรื่องกฎ กติกา ในการบริหารจัดการกลุ่ม	12
	ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	
6	สมาชิกนำฝากเงินสัจจะและชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงเวลา	2
	ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	
7	การจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากกลุ่มน้อยและล่าช้า	3
8	การจัดสรรประโยชน์ที่ได้รับจากกลุ่มไม่ทั่วถึงเช่น การให้กู้ยืม	1
9	สมาชิกขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินปันผล	1
	ด้านอื่นๆ	
10	มีบุคคลภายนอกมาชักจูงให้สมาชิกนำเงินไปฝากกับแหล่งทุนอื่น	5

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีทั้งหมด 10 ข้อ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่สมาชิกขาดความรู้เรื่องกฎ กติกา ในการบริหารจัดการกลุ่ม (ความถี่ =12) สมาชิกกู้เงินไปลงทุนประกอบอาชีพแล้วขาดทุน (ความถี่ =7) สมาชิกไม่ชำระคืนเงินกู้ (ความถี่ =6) และสมาชิกถอนเงินฝากสัจจะ (ความถี่ =6)

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
บ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน
ผู้ศึกษาจะนำเสนอในรูปแบบของตารางใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุป
ประเด็นโดยใช้สถิติความถี่ ดังปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก
อำเภอนาเชือกจังหวัดมหาสารคาม

ที่	แนวทางการพัฒนา	ความถี่
1	กลุ่มควรจัดให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆเช่น ค่ารักษาพยาบาล ฌาปนกิจศพ	1
2	กลุ่มควรจัดให้มีการประชุมเพื่อรวมกันแก้ไขปัญหา	2
3	กลุ่มควรจัดให้มีการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มความรู้อยู่เป็นประจำ	1
4	หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและเติบโตมากขึ้น	2
5	กลุ่มควรณรงค์ให้เยาวชนรู้จักการออมเงินกับกลุ่มเพื่อสร้างนิสัยการออม	1
6	สมาชิกควรฝากเงินเป็นประจำเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน	1
7	กลุ่มควรรักษาความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อกลุ่มตลอดไป	1
8	สมาชิกมีการออมเงิน รู้จักรับผิดชอบ มีวินัย สามัคคี ร่วมมือกันภายในกลุ่มและชุมชน	1
9	สมาชิกควรให้บุตรหลานทำหน้าที่นำเงินไปฝากสัจจะ เพื่อเป็นการฝึกการออมให้เป็นนิสัย	1
10	กลุ่มควรฝึกเยาวชนให้รู้จักการออม มีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อทำให้กลุ่มมั่นคงยั่งยืน	1
11	กลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับเยาวชน เพื่อฝึกให้เยาวชนรู้จักประหยัดอดออม รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประโยชน์ของการออมและผลที่ได้รับจากการออม	5
12	กลุ่มควรระดมเงินทุนเพิ่มและจัดให้สมาชิกกู้แล้วนำผลกำไรมาสมทบเป็นเงินทุนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม	2

ที่	แนวทางการพัฒนา	ความถี่
13	คณะกรรมการที่ได้รับการฝึกอบรมควรถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความรู้เท่าเทียมกัน	1
14	กลุ่มควรกำหนดให้สมาชิกหนึ่งครัวเรือนมีหนึ่งสัญญาเงินกู้ เพื่อให้สมาชิกอื่น ได้มีโอกาสกู้เงิน	1
15	กลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะและมีสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุกรณีเสียชีวิต	2

จากตารางที่ 8 พบว่า ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอต่างๆ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับเยาวชน เพื่อฝึกให้เยาวชนรู้จักประหยัดอดออม รู้จักการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประโยชน์ของการออมและผลที่ได้รับจากการออม(ความถี่ =5) กลุ่มควรจัดให้มีการประชุมเพื่อรวมกันแก้ไขปัญหา (ความถี่ =2)หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและเติบโตมากขึ้น (ความถี่ =2) กลุ่มควรระดมเงินทุนเพิ่มและจัดให้สมาชิกกู้แล้วนำผลกำไรมาสมทบเป็นเงินทุนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม (ความถี่ =2) และกลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะและมีสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุกรณีเสียชีวิต (ความถี่ =2)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือกจังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และเป็นเพศชาย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 30 –50 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.1 และรองลงมาอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.1 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม 6 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 98.2 และเป็นสมาชิกกลุ่ม 3 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.8

2. ระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ระดับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 4.52 ส่วนระดับการดำเนินงานระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.47 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีค่าเฉลี่ย 4.42 และด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 4.42

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

- 3.1 กลุ่มใช้ระบบเอกสารในการบันทึกข้อมูลเพียงระบบเดียว
- 3.2 สมาชิกไม่ชำระค่านายหน้า
- 3.3 สมาชิกถอนเงินฝากสัจจะ
- 3.4 สมาชิกกู้เงินไปลงทุนประกอบอาชีพแล้วขาดทุน
- 3.5 สมาชิกขาดความรู้เรื่องกฎ กติกา ในการบริหารจัดการกลุ่ม
- 3.6 สมาชิกนำฝากเงินสัจจะและชำระค่านายหน้าไม่ตรงเวลา
- 3.7 การจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากกลุ่มน้อยและล่าช้า
- 3.8 การจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากกลุ่มไม่ทั่วถึงเช่น การให้กู้ยืม
- 3.9 สมาชิกขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินปันผล
- 3.10 มีบุคคลภายนอกมาชักจูงให้สมาชิกนำเงินไปฝากกับแหล่งทุนอื่น

4. แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีดังนี้

- 4.1 กลุ่มควรจัดให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆเช่น ค่ารักษาพยาบาล ฌาปนกิจศพ
- 4.2 กลุ่มควรจัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา
- 4.3 กลุ่มควรจัดให้มีการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มความรู้อยู่เป็นประจำ
- 4.4 หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและเติบโตมากขึ้น
- 4.5 กลุ่มควรรณรงค์ให้เยาวชนรู้จักการออมเงินกับกลุ่มเพื่อสร้างนิสัยการออม
- 4.6 สมาชิกควรฝากเงินเป็นประจำเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน
- 4.7 กลุ่มควรรักษาความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อกลุ่มตลอดไป
- 4.8 สมาชิกมีการออมเงิน รู้จักรับผิดชอบ มีวินัย สามัคคี ร่วมมือกันภายในกลุ่มและชุมชน
- 4.9 สมาชิกควรให้บุตรหลานทำหน้าที่นำเงินไปฝากสัจจะเพื่อเป็นการฝึกการออมให้เป็นนิสัย
- 4.10 กลุ่มควรฝึกเยาวชนให้รู้จักการออม มีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อทำให้กลุ่มมั่นคงยั่งยืน

4.11 กลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับเยาวชน เพื่อฝึกให้เยาวชนรู้จักประหยัด อุดออม รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประโยชน์ของการออมและผลที่ได้รับจากการออม

4.12 กลุ่มควรระดมเงินทุนเพิ่มและจัดให้สมาชิกกู้แล้วนำผลกำไรมาสมทบ เป็นเงินทุนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม

4.13 คณะกรรมการที่ได้รับการฝึกอบรมควรถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความรู้เท่าเทียมกัน

4.14 กลุ่มควรกำหนดให้สมาชิกหนึ่งครัวเรือนมีหนึ่งสัญญาเงินกู้เพื่อให้ สมาชิกอื่นได้มีโอกาสกู้เงิน

4.15 กลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะและมีสวัสดิการแก่ ผู้สูงอายุกรณีเสียชีวิต

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน มีคณะกรรมการที่ทำงาน ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และมีการวางแผนการดำเนินงานมีการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับที่ผ่านการเห็นชอบจากเวทีประชาคมโดยสมาชิกได้มีส่วนร่วมให้ความเห็นชอบทุก ขั้นตอน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารเงินทุนและทรัพยากรรวมทั้งการแบ่งปัน ผลประโยชน์และจัดสวัสดิการ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินยังมีการ ส่งเสริมให้สมาชิกออมเงินมากขึ้น มีบริการเงินกู้ให้สมาชิกเพื่อนำไปประกอบอาชีพ มีผู้นำ กลุ่ม คณะกรรมการ และสมาชิก เป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ รอบคอบ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ขยันอดทน ความสามัคคี และความเห็นอกเห็นใจกันของคนในชุมชน มีความรัก และห่วงหาผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอีกทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหินยัง บริหารจัดการกลุ่มด้วยหลักการพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งเห็นได้จากกลุ่มมีการขยายกิจกรรม เครื่องขายจำนวนมากและครอบคลุมทุกด้าน เพื่อช่วยเหลือและตอบสนองความต้องการของ สมาชิกและประชาชนทั่วไปในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้อง

กับแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (กรมการพัฒนาชุมชน.2552 : 8-9) การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยยึดหลักคุณธรรม 5 ประการคือความซื่อสัตย์ความเสียสละความรับผิดชอบความเห็นอกเห็นใจและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยมีวิธีการบริหารจัดการทำงานในรูปคณะกรรมการโดยสมาชิกเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการทำหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มสมาชิกร่วมกัน กำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่มและสมาชิกปฏิบัติตาม โดยเคร่งครัดมีการจัดทำบัญชีเอกสารหลักฐานต่างๆของกลุ่มชัดเจนเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลของกลุ่มและคณะกรรมการควรมีการประชุมอย่างต่อเนื่องและมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี และสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของประสพกูด โพนงาม (2536 : 44-45) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการพัฒนาเศรษฐกิจ: กรณีศึกษาบ้านเอราวัณ ตำบลอินทร์แปลง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ซึ่งผลการศึกษาพบว่าบทบาทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตคือการส่งเสริมกิจกรรม และสนับสนุนประสิทธิภาพการผลิตได้แก่การจัดหาปัจจัยการผลิตการส่งเสริมกิจกรรม และสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพการระดมทุน โดยการฝากเงินสัจจะสะสมและเงินหุ้นพิเศษไว้ที่กลุ่มอย่างสม่ำเสมอการให้สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพที่ตนเองต้องการ

2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่บ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ สมาชิกขาดความรู้เรื่องกฎ กติกา ในการบริหารจัดการกลุ่มสมาชิกกู้เงินไปลงทุนประกอบอาชีพแล้วขาดทุน สมาชิกถอนเงินฝากสัจจะสมาชิกไม่ชำระคืนเงินกู้มีบุคคลภายนอกมาชักจูงให้สมาชิคนำเงินไปฝากกับแหล่งทุนอื่นการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากกลุ่มน้อยและล่าช้า สมาชิกนำฝากเงินสัจจะและชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงเวลากลุ่มใช้ระบบเอกสารในการบันทึกข้อมูลเพียงระบบเดียวการจัดสรรประโยชน์ที่ได้รับจากกลุ่มไม่ทั่วถึงเช่น การให้กู้ยืม และสมาชิกขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินปันผลซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของศิริลักษณ์ พลนอก (2553 : 46-47) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การจัดทำระบบบัญชี เอกสารทางการเงิน และทะเบียนกลุ่มยังไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี รองลงมาคือ สมาชิกบางคนขาดความรู้เข้าใจในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดสรรสวัสดิการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังไม่เป็นรูปธรรมและทั่วถึงและขาดงบประมาณในการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน สอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของ รัชณี ไชยศาสตร์ (2553 : 47) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงาน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอนาดาล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เกิดจากคณะกรรมการได้แก่ ขาดการรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำและไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม เกิดจากสมาชิก ได้แก่ ไม่เข้าใจและไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม ใช้เงินยืมผิดวัตถุประสงค์และไม่ส่งใช้คืนเงินยืมตามกำหนด อื่นๆ ได้แก่ เงินยืมไม่เพียงพอกับความ ต้องการของสมาชิก การจัดสวัสดิการไม่ทั่วถึงและขาดสถานที่ทำการกลุ่ม

3. แนวทางในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ กลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับเยาวชน เพื่อฝึกให้เยาวชนรู้จักประหยัดคอดออม รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประโยชน์ของการออมและผลที่ได้รับจากการออม กลุ่มควรระดมเงินทุนเพิ่มและจัดให้สมาชิกกู้แล้วนำผลกำไรมาสมทบเป็นเงินทุนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและเติบโตมากขึ้นกลุ่มควรจัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา กลุ่มควรจัดให้มีการออมสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะและมีสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุกรณีเสียชีวิตกลุ่มควรกำหนดให้สมาชิกหนึ่งครัวเรือนมีหนึ่งสัญญาเงินกู้ เพื่อให้สมาชิกอื่นได้มีโอกาสกู้เงินคณะกรรมการที่ได้รับการฝึกอบรมควรถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความรู้เท่าเทียมกันกลุ่มควรฝึกเยาวชนให้รู้จักการออม มีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อทำให้กลุ่มมั่นคงยั่งยืนสมาชิกควรให้บุตรหลานทำหน้าที่นำเงินไปฝากสัจจะเพื่อเป็นการฝึกการออมให้เป็นนิสัยกลุ่มควรณรงค์ให้เยาวชนรู้จักการออมเงินกับกลุ่มเพื่อสร้างนิสัยการออมกลุ่มควรจัดให้มีการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มความรู้อยู่เป็นประจำกลุ่มควรจัดให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆเช่น ค่ารักษาพยาบาล ฌาปนกิจศพ สมาชิกควรฝากเงินเป็นประจำเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนสมาชิกมีการออมเงิน รู้จักรับผิดชอบ มีวินัย สามัคคี ร่วมมือกันภายในกลุ่มและชุมชนและกลุ่มควรรักษาความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อกลุ่มตลอดไปซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของ สุกัญญา ใจอารี (2555 : 49) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้นแบบของบ้านบึงมะแลงเหนือ หมู่ที่ 1 ตำบลบึงมะแลง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ควรมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เช่น การจัดเก็บข้อมูล การรายงานผล เป็นต้น และสนับสนุนให้เยาวชนเข้าร่วมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มากขึ้น เพื่อให้เยาวชนรู้จักการเก็บออมสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของ วาสนา ศิริวงศ์ (2556 : 49) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย พบว่า ควรเน้นเรื่องความโปร่งใส ยุติธรรม ให้สมาชิกทุกคนสามารถ

ตรวจสอบได้ จัดให้มีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มออมทรัพย์อื่นๆ และ
ควรวัดสวัสดิการต่างๆให้แก่สมาชิก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นพบ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะเกี่ยวกับผลการศึกษารั้งนี้ใน 2
ประเด็น ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการนำผลการศึกษาไปใช้ และประเด็นเกี่ยวกับการทำการ
ศึกษารั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระดับหน่วยงาน

1.1.1 หน่วยงานภาครัฐ/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุน

วิชาการ การจัดทำแผนการส่งเสริม สนับสนุน อย่างเป็นระบบ ตามความเหมาะสมและต่อเนื่อง
เพื่อเป็นแรงผลักดันกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ การบริการ และดอกเบี้ยต่างๆให้เหมาะสมกับ
สถานการณ์ปัจจุบัน

1.1.2 หน่วยงานภาครัฐ/องค์กร ที่เกี่ยวข้อง ควรให้การส่งเสริมสนับสนุน

ด้านการบริหารจัดการการจัดทำบัญชี เอกสารการเงินอย่างมีระบบ การจัดทำฐานข้อมูล และ
การจัดทำแผนธุรกิจเพื่อให้เข้าถึงแหล่งทุน

1.1.3 หน่วยงานภาครัฐ/องค์กร ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงาน

และเสนอแนะแนวทาง เทคนิค วิธีการปฏิบัติงานในทิศทางที่ถูกต้อง อย่างสม่ำเสมอ

1.1.4 หน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้การสนับสนุน

งบประมาณลักษณะเงินทุนหมุนเวียนแก่กลุ่ม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมีความ
ต่อเนื่อง

1.2 ข้อเสนอแนะในระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.2.1 คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรนำผล

การศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วม
ของสมาชิก ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน นำไป
วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกลุ่ม ไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำ
แผนพัฒนาการดำเนินงานเพื่อยกระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เข้มแข็งยั่งยืนต่อไป

1.2.2 คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรนำผล การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่ม ไปจัดลำดับความสำคัญที่ต้อง ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิก เช่น

- 1) ประชาสัมพันธ์ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม และประชุมชี้แจงเพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 2) ควรมีการติดตามให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ แก่สมาชิกที่ กู้ยืมเงินจากกลุ่ม ไปลงทุนประกอบอาชีพอยู่เป็นประจำ
- 3) ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของการดำเนิน งานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่แตกต่างจากสถาบันการเงินอื่นๆและร่วมกันแก้ไขปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการกลุ่มด้านการฝาก ถอน เงินสัจจะของสมาชิก

1.2.3 คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรนำผล การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการพัฒนาการ ดำเนินงานของกลุ่มเช่น

- 1) ควรจัดให้มีการออมสำหรับเยาวชน เพื่อฝึกให้เยาวชนรู้จัก การประหยัดอดออม รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประโยชน์ของการออมและ ประโยชน์ที่ได้รับจากการออม
- 2) ควรจัดให้มีเวทีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกเพื่อร่วมกันในการ วางแผน และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
- 3) ควรจัดให้มีการออมสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะและจัดให้มีสวัสดิการแก่ ผู้สูงอายุกรณีเสียชีวิต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มออม ทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการศึกษาถอดบทเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนา เชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มที่ดำเนินการจน ประสบผลสำเร็จ

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. เครื่องมือการทำงานวัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ : สภาคทอริคไทยเพื่อพัฒนา (สคทพ.), 2538.
- กานต์ ล้วนแก้ว. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552.
- การพัฒนาชุมชน, กรม. คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2552.
- โกวิทย์ พวงงาม. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท., 2545.
- จิตรา นาคี. การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เขต ตำบลหงาว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รป.ม. พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555.
- จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีศึกษาบ้านขอนแก่น จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2548.
- เดชา สุรพล. การศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเลี้ยวหมู่ที่ 13 ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาอิสระ รป.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- เดโช พลายชุม. การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภะ, 2554.

- ธงชัย วงษ์สุวรรณ. การศึกษาวิจัยโครงการพัฒนาพิเศษตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรโครงการพัฒนาจังหวัดของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามข้อเสนอของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โครงการ
พัฒนาจังหวัด (งบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น) และโครงการ
พัฒนาตำบล. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. การศึกษาฟื้นฟูศักยภาพของชุมชน ในทิศทางหมู่บ้านไทย. กรุงเทพฯ :
หมู่บ้าน, 2531.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บุญสม สีลาใหม่. องค์ประกอบที่มีผลต่อการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตพื้นที่
อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี, 2551.
- ประสพ กุดโพนงาม. บทบาทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการพัฒนาเศรษฐกิจ :
ศึกษกรณียบ้านเอราวัณ ตำบลอินทร์แปลง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย.
ปริญญานิพนธ์ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536.
- ปรีชา โสภณา. ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกองทุนจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2548.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส), 2546.
- พรรณทิพย์ เพชรมาก. ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ในงาน
พัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2551.
- พัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก, สำนักงาน. ออบนทเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
บ้านห้วยหิน หมู่ที่ 3 ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม.
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก, 2557.
- พัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม, สำนักงาน. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ม
ตรวจสอบสภาพทางการเงินกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ระดับจังหวัด. สำนักงาน
พัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม, 2558.

- เพ็ญศรี วรรณบุตร. การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต:กรณีศึกษาบ้านบัวเทิง หมู่
ที่ 4 ตำบลท่าช้าง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2553.
- มัทนา บำรุงเชื้อ. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตใน
อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. กำแพงเพชร :
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2555.
- รัชณี ไชยศาสตร์. ผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอนาดาบ จังหวัด
อุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, 2553.
- ราตรี เสาศุภกุล. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด :
กรณีศึกษา บ้านตุ้มคำ หมู่ 2 ตำบลตุ้มคำ อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น.
การค้นคว้าอิสระ ร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกุล และคณะ. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทาง
พฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2551.
- วาสนา ศิริวงศ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขต
อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2543.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีและกลยุทธ์ในการพัฒนาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สิริลักษณ์ พลนอก. สภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอสว่างวีระวงศ์
จังหวัดอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, 2553.
- สุกัญญา ใจอารี. การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้นแบบของบ้านนุ่งมะแลง
เหนือ หมู่ที่ 1 ตำบลนุ่งมะแลง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี.
การศึกษาอิสระปร.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555.

- สุดใจ กรองทอง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- สุรัสวดี นุ่นพยนต์. ความสามารถและข้อจำกัดขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการ
บริการสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร, 2551.
- สุริยา มณีโชติ. การมีส่วนร่วมในนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลัง
แผ่นดิน” ของผู้นำชุมชนในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระ
รป.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2552.
- อดิศร พูลทรัพย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดเทศบาลเมือง
อ่างศิลา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- อุสา สุภาพ. การมีส่วนร่วมป้องกันปัญหายาบ้าในสถานศึกษาของผู้นำชุมชนในจังหวัด
ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2550.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา
เรื่อง การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

หมายเลขแบบสอบถาม

--	--	--

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่ประการใด ผู้ศึกษาจะเก็บไว้เป็นความลับ กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ อายุระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 4 ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ธณัช บุญสวน

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเติมคำลงในช่องว่าง.....หรือกาเครื่องหมาย/ลงในวงเล็บ () หน้าหัวข้อ
ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.....ปี

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน

คำชี้แจง : ให้ท่านกาเครื่องหมาย/ลงในช่องว่างระดับการดำเนินงานที่ตรงกับความเป็นจริง
มากที่สุด

ที่	ข้อความ	ระดับการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้ศึกษา
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม							
1	กลุ่มมีสถานที่ทำการที่เหมาะสม มั่นคง ถาวร						
2	กลุ่มมีการจัดทำระบบข้อมูลครบถ้วน (ได้แก่ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนคุม เงินสัจจะ ทะเบียนคุมลูกหนี้ เป็นต้น)						
3	กลุ่มมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทาง การเงิน ครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน						
4	กลุ่มมีการรายงานผลการดำเนิน งานในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี						
5	กลุ่มจัดให้มีการประชุมร่วมกัน เป็นประจำ						

ที่	ข้อความ	ระดับการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้ศึกษา
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
6	กลุ่มมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ						
7	กลุ่มมีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด						
8	กลุ่มมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจนและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่						
9	กลุ่มมีการบริหารงานเป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้						
10	กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินงานและนำแผนไปปฏิบัติตาม						
11	กลุ่มมีการวิเคราะห์ศักยภาพ สภาพปัญหา และความสามารถในการดำเนินงานของกลุ่ม						
12	กลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/กองทุนอื่นๆ/เครือข่ายอื่น						
13	กลุ่มมีการเชื่อมโยงเงินทุน/ทรัพยากรต่างๆกับกลุ่ม/องค์กรอื่นๆทั้งภายในและภายนอกชุมชน						
14	กลุ่มมีการพัฒนาศักยภาพแก่คณะกรรมการและสมาชิก						

ที่	ข้อความ	ระดับการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้ศึกษา
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
15	กลุ่มมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพและวิสาหกิจ ชุมชน						
16	กลุ่มมีการนำเงินให้สมาชิกกู้และ นำไปลงทุนหรือดำเนินกิจกรรมด้าน อื่นๆ						
ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก							
17	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการ คิดค้นหาปัญหาและสาเหตุ						
18	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบาย และแนวทางการ ดำเนินงาน						
19	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวาง แผนการดำเนินงาน						
20	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการ กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของ กลุ่ม						
21	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมบริหารงาน						
22	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการ ติดตามตรวจสอบสถานะการเงินและ ผลการดำเนินงาน						
23	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของกลุ่มทุกขั้นตอน						

ที่	ข้อความ	ระดับการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้ศึกษา
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม							
24	กลุ่มมีการระดมเงินทุนจากสมาชิกภายในกลุ่ม						
25	สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของกลุ่ม						
26	กลุ่มได้รับความร่วมมือระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการ						
27	กลุ่มมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพ						
28	กลุ่มมีการบริหารจัดการโดยยึดหลักการพึ่งตนเองก่อนเป็นหลัก						
29	กลุ่มมีการเพิ่มขึ้นของสมาชิก เงินออม และกิจกรรมเครือข่าย						
30	กลุ่มมีการสร้างเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในชุมชนและนอกชุมชน						
ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน							
31	กลุ่มมีการปันผลกำไรและเฉลี่ยคืนให้สมาชิกอย่างทั่วถึง						
32	กลุ่มมีการนำเงินปันผลเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก						
33	กลุ่มจัดสวัสดิการให้สมาชิกและชุมชนอย่างทั่วถึง						

ตอนที่ 4 ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการเพื่อการผลิตบ้านช่วยหิน
ให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

คำชี้แจง ท่านมีข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการผลิตให้ประสบ
ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น เป็นที่พึงของสมาชิกและคนในชุมชน อย่างไร(โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
นายรัช บัญสวน
ผู้ศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
	ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม					
1	กลุ่มมีสถานที่ทำการที่เหมาะสม มั่นคง ถาวร	1	1	1	1	ใช้ได้
2	กลุ่มมีการจัดทำระบบข้อมูลครบถ้วน (ได้แก่ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนคุมเงิน สัจจะ ทะเบียนคุมลูกหนี้ เป็นต้น)	1	1	1	1	ใช้ได้
3	กลุ่มมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทาง การเงิน ครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน	1	1	1	1	ใช้ได้
4	กลุ่มมีการรายงานผลการดำเนินงาน งานในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี	1	1	1	1	ใช้ได้
5	กลุ่มจัดให้มีการประชุมร่วมกันเป็น ประจำ	1	1	1	1	ใช้ได้
6	กลุ่มมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นลาย ลักษณ์อักษร และมีการปรับปรุงให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ	1	1	1	1	ใช้ได้
7	กลุ่มมีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด	1	1	1	1	ใช้ได้
8	กลุ่มมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการอย่างชัดเจนและมีความ รับผิดชอบต่อนหน้าที่	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
9	กลุ่มมีการบริหารงานเป็นไปด้วยความ โปร่งใส ตรวจสอบได้	1	1	1	1	ใช้ได้
10	กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินงานและนำ แผนไปปฏิบัติตาม	1	1	1	1	ใช้ได้
11	กลุ่มมีการวิเคราะห์ศักยภาพ สภาพปัญหา และความสามารถในการดำเนินงานของ กลุ่ม	1	1	1	1	ใช้ได้
12	กลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/ กองทุนอื่นๆ/เครือข่ายอื่น	1	1	1	1	ใช้ได้
13	กลุ่มมีการเชื่อมโยงเงินทุน/ทรัพยากรต่างๆ กับกลุ่ม/องค์กรอื่นๆทั้งภายในและ ภายนอกชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
14	กลุ่มมีการพัฒนาศักยภาพแก่คณะกรรมการ และสมาชิก	1	1	1	1	ใช้ได้
15	กลุ่มมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการ ประกอบอาชีพและวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
16	กลุ่มมีการนำเงินให้สมาชิกกู้และนำไป ลงทุนหรือดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	1	1	1	1	ใช้ได้
17	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคิดค้นหา ปัญหาและสาเหตุ	1	1	1	1	ใช้ได้
18	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย และแนวทางการดำเนินงาน	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
19	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน	1	1	1	1	ใช้ได้
20	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม	1	1	1	1	ใช้ได้
21	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมบริหารงาน	1	1	1	1	ใช้ได้
22	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน	1	1	1	1	ใช้ได้
23	กลุ่มให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มทุกขั้นตอนด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม	1	1	1	1	ใช้ได้
24	กลุ่มมีการระดมเงินทุนจากสมาชิกภายในกลุ่ม	1	1	1	1	ใช้ได้
25	สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของกลุ่ม	1	1	1	1	ใช้ได้
26	กลุ่มได้รับความร่วมมือระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการ	1	1	1	1	ใช้ได้
27	กลุ่มมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
28	กลุ่มมีการบริหารจัดการโดยยึดหลักการพึ่งตนเองก่อนเป็นหลัก	1	1	1	1	ใช้ได้
29	กลุ่มมีการเพิ่มขึ้นของสมาชิก เงินออมและกิจกรรมเครือข่าย	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
30	กลุ่มมีการสร้างเครือข่าย เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
31	กลุ่มมีการปันผลกำไรและเฉลี่ยคืนให้สมาชิกอย่างทั่วถึง	1	1	1	1	ใช้ได้
32	กลุ่มมีการนำเงินปันผลเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก	1	1	1	1	ใช้ได้
33	กลุ่มจัดสวัสดิการให้สมาชิกและชุมชนอย่างทั่วถึง	1	1	1	1	ใช้ได้
34	กลุ่มมีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกจำนวน 3 อย่างขึ้นไป เช่น ดูแลการเกิด ดูแลผู้ป่วย ดูแลคนตาย และมีการจัดสวัสดิการแก่ชุมชนด้วย	1	1	1	1	ใช้ได้
35	กลุ่มจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและครัวเรือนยากจนหรือด้อยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง	1	1	1	1	ใช้ได้

หมายเหตุ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เท่ากับ 1

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	แปล ความหมาย	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	แปล ความหมาย
ข้อ 1	0.29	ใช้ได้	ข้อ 23	0.68	ใช้ได้
ข้อ 2	0.26	ใช้ได้	ข้อ 24	0.75	ใช้ได้
ข้อ 3	0.51	ใช้ได้	ข้อ 25	0.48	ใช้ได้
ข้อ 4	0.58	ใช้ได้	ข้อ 26	0.38	ใช้ได้
ข้อ 5	0.44	ใช้ได้	ข้อ 27	0.41	ใช้ได้
ข้อ 6	0.35	ใช้ได้	ข้อ 28	0.48	ใช้ได้
ข้อ 7	0.50	ใช้ได้	ข้อ 29	0.73	ใช้ได้
ข้อ 8	0.65	ใช้ได้	ข้อ 30	0.63	ใช้ได้
ข้อ 9	0.45	ใช้ได้	ข้อ 31	0.23	ใช้ได้
ข้อ 10	0.55	ใช้ได้	ข้อ 32	0.80	ใช้ได้
ข้อ 11	0.60	ใช้ได้	ข้อ 33	0.72	ใช้ได้
ข้อ 12	0.63	ใช้ได้	ข้อ 34	0.58	ใช้ได้
ข้อ 13	0.65	ใช้ได้	ข้อ 35	0.57	ใช้ได้
ข้อ 14	0.70	ใช้ได้			
ข้อ 15	0.53	ใช้ได้			
ข้อ 16	0.66	ใช้ได้			
ข้อ 17	0.71	ใช้ได้			
ข้อ 18	0.58	ใช้ได้			
ข้อ 19	0.51	ใช้ได้			
ข้อ 20	0.24	ใช้ได้			
ข้อ 21	0.66	ใช้ได้			
ข้อ 22	0.62	ใช้ได้			

ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.23-0.75

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/ว ๐๗๔

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน นางปนัดดา แก้วมณี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ จำนวน...๓...ชุด

ด้วย นายธณัช บุญสวน รหัสประจำตัว M ๕๖๘๒๖๐๑๒๐๑๑๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ประสบความสำเร็จ : กรณีศึกษาบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การ ค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ โดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้าน เนื้อหา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/ว ๐๗๙

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน นายพิชัย ชุบสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ จำนวน.....ชุด

ด้วย นายธณัษ บุษวน รหัสประจำตัว M ๕๖๘๒๖๐๑๒๐๑๑๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบผลสำเร็จ : กรณีศึกษาบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ โดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหาภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาพศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/ว ๐๗๔

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.พนัส โพธิ์บัติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ จำนวน.....ชุด

ด้วย นายธณัช บุญสวน รหัสประจำตัว M ๕๖๘๒๖๐๑๒๐๑๑๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ประสบความสำเร็จ : กรณีศึกษาบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การ ค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ โดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการ วัดผลและประเมินผล สถิติ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/๐๘๑

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ
เรียน ...ผู้ใหญ่บ้าน บ้านบัวแก้ว ต.เลิงแฝก อ.กุตุรงค์.....

ด้วย นายธณัช บุญสวน รหัสประจำตัว M ๕๖๘๒๖๐๑๒๐๑๑๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์
ภาคสมทบ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ที่ประสบผลสำเร็จ : กรณีศึกษาบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การ
ค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้นักศึกษา
เข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่ม
ออมทรัพย์บ้านแก้ว ตำบลเลิงแฝก อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๓๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการ
วิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/๐๘๑

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ
เรียน ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบัวแก้ว ต.เลิงแฝก อ.กุตุรง

ด้วย นายธณัษ บุญสวน รหัสประจำตัว M ๕๖๘๒๖๐๑๒๐๑๑๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์
ภาคสมทบ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ที่ประสบผลสำเร็จ : กรณีศึกษาบ้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การ
ค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้นักศึกษา
เข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่ม
ออมทรัพย์บ้านแก้ว ตำบลเลิงแฝก อำเภอกุตุรง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๓๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการ
วิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/๐๘๐

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ
เรียนพัฒนาการอำเภอเมือง.....

ด้วย นายณัช บุญสวน รหัสประจำตัว M ๕๖๘๒๖๐๑๒๐๑๑๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาพัฒนศาสตร์ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบผลสำเร็จ : กรณีศึกษาร้านห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยหิน จำนวน ๑๑๔ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	ธณัช บุญสวน
วันเกิด	11 มกราคม 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดเพชรบูรณ์
สถานที่ทำงาน	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
ตำแหน่ง	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บ.ธ.) สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
พ.ศ. 2558	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY